

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósításon kívül, Hírleje közül minden hirdetésmény, egy ötos-szelet sorától három krajczárért pengő pénzben.

VILÁG

Előzetes helyben a szerkesztő-hivatalban [Uri-utca 15]. sz. alatt, 1. sz. emeleten, félóra postán 6. különben 5. ezüst forinttal; az országban minden — azon kívül csak a bécsi cs. kir. fő-postahivatalnál Bécsben.

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézethez bérmentesen küldeni közléseiket.

Minden közlés „a Világ szerkesztő-hivatalának” cím alatt kéretik beküldetni.

Tartalom.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY. Kinevezések. Nemzeti kép. II. — Fővárosi hírek. — Szini antieritica. — Kisdobóvintézet M. terj. egyesület tartandó közgyűlése. — Pesti szegénygyermek-kórház 's ajánlatok. — Népkönyvtudó egyesület felgyelmezése. Adakozások a pesti nyilvános énekiskolára. — Tudósítások: Fejér, Bács és Komárom megyék közgyűléséről. Vidéki rövid közlés: (Rév- és Komáromból Pápai cigányok. Ungvárról: Igazítás.) — List és társai (olytatás). H. rlapikalások. Változások a cs. k. hadseregél-társai (olytatás). Szerbia (Rajevics elítelték.) Törökország. — KÜLFÖLD. Szerbia (Rajevics elítelték.) Törökország. (Az öt hatalmasság követi hathatósan közbenjárandók Mihály hg. szerb fejedelem visszahelyeztetéseért. A libanoni kérdést tárgyzó nagyuri parancs.) Franciaország. (Jelen állása a francia hatalomnak Algírban. A francia sájtó az ango hajóhad-készület ellen. A Revue de Paris elmélete a Belgiummal vámegegyesütről. sat.) Nagybritannia. (A királyné Irlandot is készül meglátogatni. — A kézművesek utolsó lázongása. A chartismus befolyása a nyug. hatalmokra. Ellenborough indiai politikája. A cigányok Angliában. Gabnatorvény elleni társulat.) — Spanyolország. (Cor-ban. Gabnatorvény elleni társulat.) — Olaszország. (Az angol gyarmat-kezesek határnapja.) — Németország. (Az új vitelváma leszállítaték Sicziliában.) — Németország. (Az új amerikai vámszabály nyomasztósága.) — Dánország. (Görög-ország. (Minister-változás híre) Vegyes közlések. — TANCSA. Episodok a francia forradalom idejéből. (Club-bre-ton). Külföldi bibliographia. Besztercei anekdoták. Hivatalos jelentések és magán-tudósítások. Gabonár-pénzkelet. Dunavizállás.

Magyarország és Erdély.

A nmu magy. kir. udv. Kamara a Besztercebányán megüritült első 's második kir. erdész-hivatali irnokságra Neubehler Pál és Melchiori Lajos, tanulmányai-
kat végzett erdészgyakornokokat alkalmazá.

Nemzeti kép.

II.

Mint a lelkelten kép szépségén hidegen lebbenek el pillanatink, mert éltető szellem nem ömlöszat vonásiba szívmelegítő báj: úgy az események száraz egybe-függése meddő, ha szövődékén át nem gyűrődik üdvös tanulmány feltünő vegyülete! Nehogy tehát az általunk adott rajz szellemtelen legyen; — im e kes-rű cikket ajánljuk t. olvasóink figyelmébe!

Sajnos okulás, melyet egy nemzet szomorú multjának bánatos emlékezetéből merít; de szászorta sajnosh, ha még önestén sem tud vagy nem akar okulni! — Előbbi cikkünkben festett képünknek minden vonása — mint a bölcs olvasó sejdíthető — a közügyek iránti részvét-gerjesztésre van irányozva, mert épen a hanyag közönyösség az, miből jelenkorunkban sokan ki nem vetkőznek. — Mi mikép egyes, akint egész népek évezredes éltében a gondviselés bölcs intéseit imádjuk, erős hitünk levén, hogy isten szívverig-ható csapást küld néha a nemzetre, nem semmivé tiprandul ezt, hanem büneiből gyógyítva megöni vég-enyészettől. — Ily keser-üdvös intés vala égből a magyar-nak Sajtó és Mohács borzasztó képe, ott 's itt egy-nellenségszülte közönyösség dönté Hunniát a tatár és török kemény rabigájába! Következés mutatta, hogy az ég sújtókeze nemzetek koszorujából kitepni nem akarta, hanem csak bajaink próbakövé kívánta őseinknek 's példájokban unokáinknak erényét edzeni. — Es valóban felébredt őseink iránt szörnyű hálátlansági bünt követ-nénk el, nem méltányolva századok lefolyta alatt szen-vedett vastürelmüket, 's nem áldva honunkért öntött

véroket. — De fájdalom, alig vonult el Hunnia egérőli a zivatar, hosszas küzdelmei után ernyedésnek indult őseink ereje nem ujult meg unokáinkban, a nemzetiség 's munkáló cselekvőség dajkakezein. Hanem inkább külföldi kéjelgés utánzásában gondatlanul emészte fel honunk termékeny áldását, mit sem aggódva emelke-désén e hazának, mellyért pedig azért vértettek apá-ink, hogy szerencsésb ivadékaik az olajág csendes ásta meg nemzetiség sirját, azzal egyszersmind lételének kora halálát idézve elő! Ugyjártunk, mint kit a mákony csendes szendergés között öl el, mert nem őrizve nem-zetiségünket, feledve eredetünket, saját hajlamunk után emésztték életfánk nedvét. — Hála azonban a Minden-ható kegyének! Ő az ujabban részvétlenségének bü-nös súlya alatt roskadozó nemzetet új életre ébreszté, midőn bővebben öntött honszeretetet szív-ereinkbe, hogy így minőstönünkől tamadnánk munkás rész-vétre. És ha gyarló embernek szabad a végzetetlennek végzésehez tisztelettel közelíni, hiszszük, égnek en-nyi kegyelme azért áradoz ránk, hogy védhala legyünk ismét Europa 's Európában az egész emberi nem mi-veltsége és szabadságának, az éjszokról netalán be-rohanó szilaj elem ellen!

Végre itt állunk jövők küszöbénél, és itt ismét bús aggály ébred részvevő keblünkben, midőn min-den ősi intézvényt megingattatni, az alkotmány nyolcz százados falait rögtöni hamarsággal rontatni — 's meg-veve a természet törvényét, szükséges előzmények 's megkivántató kifejlések mulasztásával — átalakulásunk elhírtelenkedni látjuk. — És ha vész keletkezik in-nen, kérded tisztelt olvasó, mi oka? Képünkben ol-vashattad — a részvétlenség! — Mindinkább növek-szik radical ujtóink túlzó törekvése, a megyei életben kizárólagos működésre vágyik, 's az ellenében álló ovatos haladókat a megtört magas aristocratia hamy-vedrén kívánja elporlasztani. — Ime képünk int, sür-getve kér, honfiak, hogy veszni részvétlenséggel ne engedjétek szeretett hazátokat. Előtűnteti, mit kelljen tennetek, hogy, míg lehet, a nemzeti tényezők közül védkép ki ne törüljessetek! — A meleg részvét ter-mette morális befolyást gyűlésinkben, igen az ovakodva haladóknak vissza kell nyerni a tért, melyet elhagy-tanak 's nem az anyagi durva erővel, hanem a bölcs értelmesség súlyával meghusítani minden időelőtti in-dítványokat. — Mit tevünk eddig? a napralnapra nö-vekedő hallgatói impertinentiák megneमितottak, 's fél-tünk szólni ott, hol a helyszentsége illően nem tisztel-tetett; a magasb aristocratia, az egyházi rend, a jó-zanabb rész vagy meg nem jelent, vagy néma fájda-lommal nézte, mint mereszkednek túlzó ujtóink; ment-séget kerestünk a botrányokban, holott azok erőteljes meggátlása volt volna kötelességünk. Uraim, mi fel-teszszük szabadelmünk szivéről, hogy ők a honü-vét vélik rögtönzéseikkel eszközteni, 's hogy szenve-

délylyé vált honszeretetök minden ellenállást, honvész képében tüntet fel csigázott képzetökben. De ez nem elég a tér átengedésére, hanem inkább nagyobb ösz-tön minékünk az intelligentia használására, ébresztő esemény a buzgó részvétre, 's kárhoztató jele hanyag-ságunknak.

Közelg, sőt némelly megyékben tettleg beérke-zett az utasítások ideje; következőleg ezek készítésé-ben folytonos részt venni annál szorosb kötelességünk, minél élénkebb a tulvitt szabadelmőség működése! — Nines becsesb polgári állás, mint milliókat boldogíthat-ni; de nines is nagyobb polgári bűn a hanyagság és elnézés vétkénél azok részéről, kiket jog és értelem erre felhi! — Soha Franciaországban oly iszonyatos multja 's oly nyughatatlan jelene nem lett volna, ha kellő munkássággal örködik hona felett aristocratiaja! — Ha valamikor, úgy átalakulásunk kétes hajnalán a nemzeti boldog jövő felkér munkás részvét 's egye-sülésre, 's sürgetve int, hogy karöltve megyei tanács-kozáásokban rendületlen állhatatossággal vívjunk a jó ügy mellett 's álljunk ellen minden roham-árnak. Ne rettelten viszsa sem tulságos szerénykedés, sem kellemetlen jelenetekről félelem; mert mihelyt egész jogunkat méltóságos komolysággal használadjuk, a-zonnal csökkenni fog rohanva haladóink megfeszített ügyekézete!

Mint hogy azonban nehezebb az elvesztett tért visszanyerni, mint azt megtartani; hogy szerencsés eredmény koszorúzza hazafiúi buzgalmunkat, kéttöt elkerülhetlennek tartok: Első, hogy egyek legyünk minmagunk és elveinkkel; második: hogy mit üdvös-nek itéltünk, azt mind sajtó utján, mind megyei uta-sításokban előbbre léptetni iparkodjunk! E szavaknál épen zárandó valék soraimat, midőn az első ille-tőleg nehézségekkel találkoztam. De ezekről máskor. K. I.

Fővárosi hírek.

h Pest, octob. 22. Az iparlovagiság a leg-különneműbb alakokban kezd nálunk feltűnedezni; egy illynemű eset annál nagyobb figyelmet, 's a hatóság részéről annál szigorúbb nyomozást és fenyít-tést igényel, minthogy a literatura körébe, 's így a műveltebb osztály érdekeibe vág, gyalázatos névbí-torlás által pedig egy külföldön utazó hazánkfia be-esülete gyanusíthatnék olyak előtt, kik irodalmunk-ba kevesebbé lévén avatva, az írók egyéniségéről is kevesebbet tudhatnak, — 's ez annál könnyebben meg-történhetnék, minthogy épen ily kevesebbé avatót-tak vagy irodalmunkkal épen ismeretlenekre van mér-ve a gyalázatos játék. Ugyanis több lap emlité már: mikép valami titkos család társulata Gorove István „Nemzetiségünkéről” irt munkájával saját nemű kere-szforrást nyitott magának; elküldik t. i. jobbadí-
gazdag polgárokhöz 's kereskedőkhöz a nevezett munkát, német tartalmu szemtelen hizelgésű levél kíséretében, mellyben fizetésre felszólítják és ké-

A VILÁG TÁRCZÁJA.

Episodok a francia forradalom ide-jéből.

CLUB-BRETONS.

Midőn a híres tengeri hajós Arragonia királyát az új-világgal megajándékozta, elhatározá e király, hogy ott gyarmatokat állítand. De minthogy e fejedelem kigyói okos-sággal bírt, parancsot ada mindazoknak, kiket a gyarma-tok népesítésével megbízott, hogy közükbe egyetlen ügy-vedet se fogadjanak. E parancs magas political szempont-ból eredett, 's nagy fontossággal bírt, egyszersmind bi-zonyossága volt annak, hogy a katolikus Ferdinand ezen osztályt az ujonan alkotando társaság tagjai közti egy-értés meggátlására szintugy képesek tartá, valamint egy-már elaggott társaság romlásának siettetésére. A szeren-csétlen XVI. Lajos Franciaországot 's magát is valóban sok gonoszul megmentette volna, ha az egyetemes rendek (Ge-neral-stanten) összehívásakor Ferdinand példáját követve, megyei ügyvivőinek megparancsolja, hogy a küldöttek so-rából amaz ügyvédi osztályt minden áron kirekeszszék, kik a forradalmi vihartól üzelve az 1789dikei majus 4kén az egyetemes gyűlés megnyitásakor Versaillesben épen oly vészhozólag telepedtek le, mint az egyiptusi sásák a Ni-lus völgyén Mozes idejében! Kiki tudja, hova juttaták ezek Franciaországot. — Az ügyvédeket oly kevéssé szeretem,

mint Hobbes, ki hihetőleg szinte azokra gondolt, midőn ezt írta: „Le vrai, et la faux, ne sont, que de mots, dont nous ne pouvons contester la réalité.” (Az igaz és hamis csak oly szavak, mellyek valóságát nem vagyunk képesek bizonyítani). Még kevésbbé szeretem azon ügy-vedeket, kik Treillard, Reubell, Péthion, Targes, Camus, Robespierre és Chapelier nevet viseltek. Ma épen ez utol-sóruul akarok szólni, mint ama rettentő társaság alapító-járól, mellyből mint Pandora szelenczéből, mind azon nyomorok, mellyek felszázad óta a világot sújtják, eredtek; csak azon különbséggel, hogy Pandora szelenczében leg-alább a remény megmaradt, míg a Jacobinusok barlang-ja csak halált és kétségbeesést nyujtott. Chapelier, kinek korábbi életét 's eredetét épen oly homály fedi mint Romáét, a forradalom előtt csak ügy-védi diplomájával foglalkozott, mert pöre egy sem volt. Ma is gyakran megtörténik, hogy oly ügyvédeket tesz-nek törvényhozókká, kikre a legegyszerűbb pürt sem vol-na tanácsos bizoni. Hasonló eset vala Franciaországban is 1789ben! Chapelier eltűnt a sokaság közt, midőn ői Siyéés Mirabeau-nak bemutatá. Mirabeau, kinek hogy tirs-ét-át-i képviselő lehessen, posztókereskedési patenst kelle szerezni, — mindenütt alkalmas eszközöket keresett, céljai előmozdítására; ő sas szemével azonnal átlátá, hogy Chapelier oly ember, millyenre neki szüksége van. Va-lóban Chapelier merész, beszélnő 's konok férfi volt. A vi-tatkozásban élénk beszédű és ügyes levén, azt mindig igazi álláspontjához érté vezetni, 's csinosan berekeszte-

ni. — „Már megy a dolog, szolt egykor hozzá az aixi tribunal (Mirabeau, most Thiers) de még csak igen apró lépéseket tehetünk; szükségünk van még valamire, hogy gyorsabban járassunk.” — „Mire ugyan?” — „Valami ollyas-ra, mivel az angolok már rég óta bírnak, 's melly sza-badság tekintetében őket 200 évvel előbbre rugtatta.” — „S mi lehet vajjon az?” — „Egy club kedves collegám, egy club!” — „Mi az?” — „Az barátom, több egyesült em-berek társasága: Mert 10 ember, ha egy célra egyesül, száz ezret is — kik oszolja maradnak — megreszkettet.” — Chapelier el volt ragadtatva e találmányon. Archimedes nem vala boldogabb, midőn egy problémát megfejté, melly fölött annyí olympionát át fejtét törte; 's öröm mámorá-ban a fürdőből kingorván, [Syrakuzza utczáin Adám kön-töseben szaladva kiáltozá: Megvan! megvan! Chapelier idejét nem vesztegeté, hanem még azon este meglátogatta valamennyi collegáit, kik, szinte mint ő, bretagne-i követek voltak. — „Tudjátok-e barátim, mi egy club?” — Nem — „En tudom, Mirabeau épen most mon-dá nekem meg.” — No 's? — „A club 10 egyesült em-berek társasága, kik százezer nem-egyesültet is képesek megreszkettetni. Mi Bretagne-ból 50en vagyunk képvisé-lők. — Legalábbis! — Alakítsunk egy clubot, sokszoro-zzuk a 10et 5tel, — 's mi ötvenen, 500,000 embert resz-kettettünk meg.” — 48 órával később a club breton baclé volt, mikép Cormenin mondja. Mind ez junius első napjain történt 1789ben; — a bretagnei képviselőkhöz más megyei követek is csatlakoz-

rik, mit annál biztosabban remélhetni vélnek, mint hogy a vevőket a mellékelt aláírási ivre nevőknek sajátkezzei beiktatására figyelmeztetik, ennek hírlapok útján közzétételét, a begyülvendő tiszta jövedelem pedig az árvaház javára fordítandását ígérlik; nevezetes azon körülmény, hogy a munka díjaul 3 pfgő frtot zsarolnak, 's nagyobb hitelesség kedvéért G. I. betűkkel jegyzett hamis pecséttel élnek.

— Az ingyenes iparüzés egy újabb példája tűnt fel e napokban a királyutczában; nem egészen eredeti ugyan, demindenesetre méltó, hogy intő-ovásul köztudomásra jusson. Az eset imez: Egy férfi menetközben észrevesz utfélen egy begöngyölt tekerescét, 's épen felszándékozik azt venni, midőn egy fürge zsidó a prédát előle felkapja. Az elsőbb követeli jogát, legalább részben, a találmányhoz; a zsidó vonakszik őt osztályos félnek elismerni; azonközben kibontja a talált tekerescét, 's belőle egy ragyogó nagy pecsétesgyűrű csillámlik elő. Az első találó most még inkább követeli jogát, 's a zsidó ő, majd 10 frtot ajánl neki, hogy követelését álljon el. — Végre kérdésbe jő a gyűrű értéke; a zsidó megszólít egy történetesen (?) arra menőt, 's ez a talált gyűrűt 90 frtra becsüli. — Végre az első találó hoszas alkudozás után megégyezik a zsidóval, 's ez (a zsidó t. i.) a gyűrűt 40 frtért neki engedi át. A találmányon örvendező most a gyűrű hiteles értékének megtudhatása végett egy aranyműveshez siet; ki azt megvizsgálván, mosolygva adja tudtára, hogy a vélt aranygyűrű nem — arany — csak aranyozott réz.

— A pesti gyermekórház javára nov. 20-ikán adatandó fényes táncmulatsággal összekötött jótékonyági nyereségek kijátszására igen jól keltek eddig a sorsjegyek, mi eléggé tanúsítja a közönségnek ez emberszerető vállalat iránti részvétét. Azon meggyőződésben, hogy illy ügy iránt fölöslegesnek soha nem tekintetik a figyelmeztetés, újabban is bátorodunk azt a melegkeblű hazafiak pártfogásába ajánlani, mellyet ők meg nem vonandnak, ha meggon-dolják, hogy néhány sorsjegy csekély díjával az emberiség oltárára tesszenek, a szenvedő kisdedekre nézve testileg, önmagoknak pedig lelkileg bizonynyal gyümölcsözendő áldozatot.

— Nem szokunk hallgatni, hol megrovandó hibát tapasztalunk a városi élet körében, de épen azért a jó és célirányos intézkedéseket is köztudomásra juttatni, bármilyen csekélyszerűnek tessenek is azok, kötelességünknek tartjuk. Így például igen célszerűnek, 's bár minél gyakrabban ismétlődő figyelemnek tartjuk, melly a romlott árak megvéte-létől a közönséget öni törekszik. Minap egy városi tisztviselő igen érdekes executiót tartott, midőn egy asszonynak egész teli kosár tojását, mellyek romlot-taknak bizonyultak, 's mellyeket ő a télire bevásárlókra akart tukmálni, a Dunába öntette. De el nem hallgathatunk ezuttal egy jószándéku figyelmeztetést: hogy jó volna az árusnők és kofák mosdatlan szá-jait kissé szigorúbb erkölcsbírálat alá vetni, kik, ha rosz, vagy méregdrága árúkat megvenni nem akar-juk, a legdurvább sőt legocsmányabb szidalmakkal állnak elő, 's egymás közt is az undorodásig botrányos elnevezésekkel 's káromlásokkal harsányan czi-vódnak.

— Nemzeti színházunkban jövő kedden (oct. 25.) Carl Henriette k.a. porosz kir. udv. kamara-

énekesnő javára bérlatszűnéssel fog adatni: „E s k ü“ (il guiramento) nagy opera 4 föl. Irta Rossi. Zenéjét szerzette Mercadante. Fordította Jakab István. Ajutalmazandó, Elaiza szerepében utó-szor lesz szerencsés föllépni.

Színi antieritica.

A P. Hirlap legközelebbi (188) száma Bo-trány cím alatt egy mellékrajzot közöl ama kép kiegészítéséhez, melly minapában Saphir tudor urat, a Tageblatt szerkesztőjét illetőleg lapjainkban is adatott. A dolog most H. urat, az említett német lap egyik dolgozó társát, 's a pesti (dicséretünkre legyen mondva, 's nem magyar, hanem) német színház opera-személyzetének némely tagjait illeti, kik H. urat, egyik neki tulajdonított gunyos színbírála-táért feleletre vonandók, nem épen a legalkalmasabb 's legillőbb úton 's móddal tevék azt; mert, bármint legyen is a dolog, pisztolyok és csúfnevek, szobából kataszálás, meg „gentium auxilium“ — már akár használtattak ezek, akár nem — valóban ökölgörkorába tartozók, mi hogy rendezett társaságban, a XIX század gúnyára megtörténhetik, valóban nem válik becsületére rendőrségi intézeteinknek, és még kevésbé azoknak, kik azt gyakorolni nem átalják!

Mi a Botrány című czikk tartalmát mai számunkban közölni akartuk, 's hogy akaratunk tényre nem lön, oka az, hogy Donua úr, az érintett német színházi személyzet egyik tagja, a „Bot-rány“ czikkre vonatkozó „Válaszát“ lapjainkban közöltetni kérvén, úgy adá elő a dolgot, hogy az csak nagyító üvegen nézve tűnhetik fel olly ököljogi modorban, minőben a P. Hirlap azt rajzolja. Mi e „válasz“nak örömet adandottunk helyt lapjainkban, ha Donua úr bizonyossá tett volna bennünket a fe-lől, hogy azt a P. Hirlap szerkesztősége felvenni nem akarta; mert czélul tűzők ki, nemcsak a ferde eszméket, de az elferdített tényeket is helyreiga-zítani. E „Válasz“ tehát a P. Hirlapba való, 's úgy hisszük, a védelem jogát nem fogja annak szerkesztősége Donua úrtól megtagadni, miután megtáma-dásának lapjaiban helyt adott; 's ha mégis megta-gadná, akkor nyitvák annak közlésére a Világ hasábjai; mi Donua úrnak, bennünk helyzett bizodalma után, utasításul szolgálhat.

A mi már a dolgot illeti, miután a „Válasz“ is olvasók, a tárgy főbb pontjait következőkben adjuk: Hirsch úr a Tageblatt egyik számában gunyos bírála-tot közölt Donua, Schott, Diehl és Stighelli német színházi tagok ellen; miért a bíraló személyét meg-tundók, miután azt H. úrnak gyanították, ezt az iránti vallomásra bírandók, Pest egyik kávéházába men-tek, hol H. úr is épen jelen vala, ki a színészeket jöni lát-ván, a kávéházból kisuhant és futásnak eredett, úgy, hogy a három (előt nevezett) utána iramlott színész őt csak egy távol utczában éré utól; hol H. úr sürgős dolgai miatt szóba nem állhatván, azokat másnap reg. 8. órára rendelé magához szállására. 8 órakor megjelent a 3 színész, és H. úrnál találtak Landerer és Heckenast urakat is, azonkívül azon 3 urat, kik a „Bot-rány“ című czikk aláírák. Az itt keletkezett he-ves szóvita és viszonos sértő szavak következté-ben a pisztolylyal fenyegetőző H. úr Donua urat szobájából kataszítván, ez a német színház szolgálta siet-tett, 's heted magával nem sokára ismét H. úr szállásán termett, kinek szobája N. G. úr által kivülről

bezáratván, miután ez neki a kulcsot átadta, azt ki nyitotta, és két ott maradt társával (Schott és Diehl) eltávozott.

Ez, ha nem esalódunk, a dolog rövid vázlata; 's mi részleteibe nem ereszkedünk mindaddig, míg a városi hatóságnak határozatát ez ügyben nem tudand-juk. Annyi igaz, hogy a dolog, botrányoztató alakot öltö magára, és szomorú tanúsága a türelmetlen-ségnek. —

A kisdedovó int. Né. terj. egyesület
f. évi novemb 13-án d. e. 10 órakor Pesten a megyeház teremében rendkívüli közgyűlést fog tartani, mellyre a tárgy fontosságánál fogva minden rendestag meg-jelenése illő tisztelettel kéretik. A választottság ha-tározatából. Költ Pesten October 16-án 1842. Ka c s. k o v i c s Lajos, egyesületi titkokok.

Pesti szegénygyermek-kórház. Mi-dőn a pesti szegény gyermek-kórház igazga-tó választmánya hálás köszönetet mond azon szives részvétért, melly a f. é. november 20-dikán tartandó táncmulatság alkalmávali nyereségek beküldése 's kijátszása iránt az egész hazában mutatkozott, szabadságot vesz egyszersmind magának, azon t. cz. egyházi és világi hatóságokat és úri személyeket, kikhez nyereséjegyeket küldeni bátorodott, egész tisztelettel megkérni, méltóztassanak azok elkelését, a szent ügy iránti ismeretes buzgóságuknál fogva eszközölni 's azok árát a netalan megmaradt jegyek-kegyütt vásári vagy egyéb biztos alkalommal Pest-re az egyesület pénztárnokához Ná d o s y István ur-hoz (váci utczában, a fehér oroszlan-hoz) kegyesen beküldeni; miután a f. é. november 14-dikeig meg nem érkezett jegyek elkeltének tekintetű 's mi-n-den esetre játszani fognak. Költ Pesten, october 18-dikán 1842. Az igazgató választmány ne-vében Frankenburg Adolf egyesületi titkokok.

Jegyzéke azon nagylelkű adakozásoknak, mel-lyek a f. é. nov. 20-án a szegény gyermek-kórház javára tartandó táncmulatságra beküldettek: t. cz. Jankovich-Hauck Róza assz. két erősen megaranyozott ezüst billikomot (antik munka). — Mayerffy-Weninger Ludm. assz. arany zománcos gyűrűt. — Prasznowsky Rozália assz. ezüst kulcsfogast. — Kendeffy grófnő ezüst-kupakut, zöldre köztörtölt üveget. — Procopius Eugenia kisassz. Budán: ezüst talpazatu zöldre köztörtölt üvegkor-szócskát. — Kanitz Theresia assz. ezüst varrószert. — Pfeffer Ilona kisassz. ezüst hajtűt. — Stipcsics assz. egy pár arany függőt. — Szentkirályi Mórinczné assz. feltuztat ezüst evőeszközt. — Steinbach-Swoboda assz. ezüst evő-szert tokban. — Löwy assz. ezüst kosárkát. — Trüschler-Zuketto assz. ezüst talpazatu illatüvegcsét. — Kovács-Nedeczky assz. nagy ezüst billikomot. — Schedius Irma kisassz. ezüst kőtörtölt. — Luby-Stézel assz. Budán ezüst ékszerkötőt. — Hepesváry Teréz assz. ezüst czu-korfogót. — Fabricius assz. egy tuztat ezüst csamege kést. — Gyra Constancia kisassz. antikszerű ezüst haj-kéft. (Folytatása következik.)

F. é. szeptember elejétől ugyanazon évi october 20-ig pedig következő pénzbeli ajándékok folytak be a neve-zett intézet javára: a sz. mártóni Benedekrendtől 10 fr. — Jarowisz János plebánus ur hagyománya 12 fr. — Egy nevezetlen egyházi személytől 2 fr. nyereséjegy. — Ro-senfeld M. L. nádor úrvári factortól 2 arany. — Hau-lik György zágrábi püsp. 50 fr. — Lonovics János csanádi püsp. 20 fr. — Kammermayer Antal úrtól, t. Szekrényesy Endre, pestvárosi tanácsnok közbenjár-talával 50 fr. — Gróf Batthiany Gusztáv az egye-sületnek visszaküldött sz. áz nyereséjegy árát 100 fr. p. p. — Összesen 242 fr. p. p. 2 arany és 124 nyereséjegy. — Költ Pesten, october 20-án 1842. Frank-en-burg Adolf m. k. egyesületi titkokok.

Külföldi bibliographia.

Gelbel Károly

pesti könyvkereskedő legújabb áruelményai:
Geibel Károly urnak, a bel- és külföldi irodalom legjelebb termékeivel bőven ellátott könyvkereskedésében a fejer-hajó-utczában legújabban megérkeztek:
„Die gesammten gewerblichen Zustände in den bedeutendsten Ländern der Erde während der letzten zwölf Jahre, mit besonderer Berücksichtigung der Finanz-, Geld-, Land-, und Bevölkerungs-Verhältnisse, so wie der materiellen, politischen und moralischen Zustandes der arbeitenden Classen.“ von Gustav von Gülich. Jena, 1842. Iső kötet: N. Britannia, Franciaország 's az északamerikai egyesült státusok. n. Sdr. XVI. és 596. kötetlenül, ugyanazon szerzőnek külön folio füzetet tevő tabellával 6 fr. p.

Ezen ritka szorgalommal és nagy tudománnyal irt munka, kivált azoknál, kik a honi gyár- és iparmű eme-lésének módjáról gondolkozni szeretnek, kitünő figyel-met érdemel. A történet útján igazodhatni el legjobban azon végtelen érdekszálak közt, mellyek e tág mezőn szétágazva, az egyes polgárok szellemi 's anyagi jólété-re, ez által az állomány boldogítására vezérnek; itt láthatjuk: mit tettek más nemzetek, minő segédeszköz-keket használtak az ipar és kereskedés emelésére, 's mint kelljen kerülnünk e tárgy körüli intézkedésinkben azon hi-bákat, mellyek talán felszeg rendezkedésekből eredve,

az ipar áldásait közönségesekké lenni nem hagyják. A munkához járuló tabellák, mellyek fáradhatlan szorgalom-mal és kitünő pontossággal gyűjtvék össze, valóságos kincs minden státuserfű számára, kik e fontos dolgot mé-lyebb politikai tekintetből készek vizsgálódásaik tárgya-vá tenni.

„Die öffentliche Armenpflege von Gerando“ Busz által ki-ronatosan fordítva. Stuttgart, 1843. Iső köt. n. Sdr. XII. és 438. Ára: 3 fr. 24 kr.

Minden státuserfű figyelmére érdemes munka. Ki a napjainkban annyira terjedő „pauperismus“ iránt kime-ritőleg akar értesülni, annak orvoslási módja felőli ismereteket szerzeni ohajt, az sajnálja e derék munkát át-forgatni, melly statusgazdazdasági szempontból különös fi-gyelmet érdemel.

„Ueber deutsche Nationalgesetzgebung“ von Christ. Karlsruhe, 1842. n. Sdr. füve 160. ára: 1 fr. 8 kr. p.

Szerző nyomos okokkal küzd a romai 's francia törvé-nyeknek némethonbéli száműzése, 's helyettök német nem-zetiségen alapuló behozatala mellett, 's ohajtja, hogy mi-néllebb egész Németországban törvénykönyvek létezenek, az egész német nemzetet illetők. Vajha mi magyarok is oda igyekeznénk, hogy a külföldi törvénykaptára ne esi-gáznók törvényinket; hanem keleti eredetűnkre figyelve, saját helyzetünket tartanánk szemünk előtt; mert kétségét sem szenved, hogy legcélszerűbb törvények azok, mel-

tak, 's összesen már 200-an voltak midőn a junius 23-ai ki-rályi ülés kihirdetették. A tiers-etat a gyűlés tárgyról, 's annak miképviseletéről, még bizonytalanságban volt. A club-breton tagjai merész lépésre szánták el magokat. Megégyeztek, hogy a király megérkezte 's eltávoztakor mélyen hallgatandnak: Neckert minden módon rábírák, hogy a király kíséretében meg nem jelent. Midőn a ki-rály beszédét bevégzé, 's a követi gyűlekezetnek nyilvá-nítá, hogy ha a status javát előmozdítani nem akarja, ő azt egymaga teendi meg; 's midőn eltávozott, csak egyetlen-egy „éljen a király!“ sem hangzott, 's mély esend ural-kodott a teremben. Majd Siyécs ezen okoskodására: „Mi azok vagyunk ma is, a kik tegnap valánk, — folytassuk tanácskozásinkat“. A gyűlekezet dacolt a király szavaival 's ezen egységet a club eszközlé. Szerencsétlenség-re Lajosnak kevés bátorsága, de annál jobb szive volt; őt elrettenté a gyűlekezet szilárdsága, 's alkudozni kezdett. — E napon temeté el a club-bretons a királyság hatalmát. Ha Lajos csak 10edrésnyi erőt fejt vala ki, mint men-nyit Robespierre a szabadság nevében, 's ha junius 23-ai beszédének értelmében cselekszik is, ugy Franciaor-szágon nem üttek volna zsarnokkényt a vérszopók. — E nap-tól fogva a club-bretons intézkedéseket tön. hogy egész Franciaországban hasonló clubok állíttassanak, mellyek utasításukat a parisi clubtól kapják. — Később a club-bretons nevet megváltoztatván „Club des Jacobins“-nek neveztetett!

A nép-figyelme-ssé leg elő-mozd-zelebbi érin-tkonyabban h-iskolai tanít-Ph y i k á j-11 novemb-ri v-11 megjelenni-11 létrejövend-11 kor egyszer-11 oct. 18. 184-11 Imre, egyes-11

Adakoz-iskolára.

tása alatti n-tandó Nemeze-hónapok alati-be: 1) Mltg-rög egyesült-11 vében 100 p-11 szersmind m-11 dött a neve-11 képzés vége-11 szonyság, B-11 pesti nemzeti-11 előadásnak-11 a Nemzeti-11 lánka szente-11 na 's több m-11 pitott kötelez-11 nos, Liptó r-11 pengő flot g-11 vardy Kom-11 nyújtott be, 11 veget évenki-11 mányokért a-11 lentvén, az-11 zafának tová-11 tó választmá-11 iskolai igazg-

örömdvözöl-

velős megny-11 eskületele-11 mel várt kül-11 ványoztaték-11 nyilvánítatt-11 rül; egy ma-11 munkalatoke-11 mi ollyképe-11 előkerülvén-11 a többiek is-11 első tárgy, 11 tatók eltörle-11 nézve lótar-11 vontatók el-11 re nézve a-11 megérkezene-11 vánta megh-11 osztolt e tár-11 tio elve 's-11 mint az adó-11 szerűen elt-

lyek egyszer-11 és szokásink-

„Briefe von-11 köt. 16d-11 Gutzkow-11 köz. újság is-11 dekéseknak, 11 Jellemrajzai

„Glossen von-11 Zeit.“ v-11 1842. n-

Négy s-11 élesen szón-11 munka az új-11 rendszernek-11 dást ért; mi-11 vasóinknak, 11 nem-olvasók-11 „Literarische-11 ják, milly-11 mint például

„Revolution-11 Schären-11 füve: 11 Szerző-11 esetre olvas-

A népkönyvtadó egyesület részéről figyelmessé tételnek minden, a népnevelés ügyét tetteleg előmozdítani kívánó hazafiak, különösen a közlebbi érintkezéseknél fogva köznépkre legjótékonyabban hatható magyar földesurak, lelkészek, és iskolai tanítók, hogy Tarczy Lajos koszorúzott Népi Physikájának 3 első füzetét a következő pesti novemberi vásárkor, díszes és olcsó kiadásban fog megjelenni. A többi két füzet is ezután nemsokára létrejövend. A könyv vevői a 3 első füzet átvételkor egyszerre teendik le az egésznek árát. Pest, oct. 18. 1842. Választmányi határozatból Vachot Imre, egyesületi jegyző.

Adakozások a pesti nyilvános énekiskolára. A pest-budai hangszegyesület igazgatása alatti nyilvános énekiskola 's illetőleg felállítandó Nemzeti Conservatoriumunkra legközelebbi hónapok alatt következő kegyes adományok folytak be: 1) Mltgos Popovics Bazil ur, munkácsi görög egyesült püspök 's nsága, püspöki megyéje nevében 100 pengő fót alapított készpénzben, 's egyszersmind megyéje részéről egy növendéket küldött a nevezett énekiskolában nyerendő teljes kiképzés végett. — 2) Hasselt-Barth Mária asszony, Bécsben csász. kir. udvari énekesnő, a pesti nemzeti színpadon mint Norma fellépő, ezen előadásnak 500 pengő fóból állott tiszta jövedelmét a Nemzeti Conservatoriumra 's illetőleg énekiskolánkra szentelte. — 3) T. August Antal ur, Tolna 's több megye tablabiraja 100 pengő forintot alapított kötelezvényben. 4) T. zadjeli Slachta János, Liptó megyei aljegyző ur, Liptó megyében 20 pengő fót gyűjtött az énekiskola számára. 5) Urdy Konstantin ur, pesti polgár, 23 pengő fót nyújtott be, alapítványul azon ígérettel, hogy ez összevet évenként szaporitandja. — Melly kegyes adományokért alólt az egyesület legforrobb haláját jelentvén, az intézetet egyszersmind minden nemes hazafinak további pártfogására ajánlja. — Az igazgató választmány meghagyásából Mátray Gábor énekiskolai igazgató.

Fejérből. Sz.-Fejérvár, oct. 18. Az örömdüvölő éljenekkel fogadott elnök 's excjájának velős megnyitóbeszéde 's b. Miske József táblabirói eskütelétele után a mindenek által feszült figyelemmel várt küldöttségi jelentésnek fölolvastatása indítványoztaték; miután azonban az csak mai napra nyilvánították beadhatónak az eljárt küldöttségi részéről; így másik indítvány az országos választmányi munkálatokról szóló vélemények tárgyalását sürgeté, mi olyképen fogadtatott el, hogy a scontro folytatásban előkerülő első illy tárgy számmal kapcsolatosan, a többiek is egymásután szőnyegre hozassanak. Az első tárgy, mi e szerint tárgyalás alá jött, a vontatók eltörlesztése volt. A választmány a tisztviselőkre nézve lótarfási díjazást javasolt, egyebiránt pedig a vontatók eltörlesztését; addig azonban, mig az elsőre nézve a nmltgu Helytartótanácsnak jóváhagyása megérkezendék, az egészet mostani állásban kívánta meghagyatni. A KK és RR véleménye sokféle oszlott e tárgyban. Számosan emeltek szót a limitatio elve 's eszméje ellen 's a vontatókat és hetelőket mint az adózónép egyik legnyomasztottabb terhét egyszersmind eltöröltetni kívánták; ellenben mások tapasz-

latati adatokkal támogatva azt iparkodtak bebizonyítani, hogy a vontatás nemcsak nem káros a jobbágyokra nézve, sőt kereseti kuforrás, melly által számosan jólétet 's tetemes vagyont szereztek magoknak; szóval a tárgy ellen 's mellett mind azon okok föl-hordattak, mellyek több megye tanácskozási termében kisebbséggel változatossággal föl-hordattak 's időnkint a lapokban is közölve, vagy legalább érintve valának. Nem ereszkedem tehát azon viták 's különféle módosítások előterjesztésébe, hanem ide irom egyszersmind magát a végzést, melly következőleg hangzik: Miután a küldöttségi véleményében az előfogatok helyett a tisztviselők számára tervezett lótarfás számtalan nehézséggel volna összekötve: az el nem fogadható. Egyebiránt a tisztviselők hivatalos eljárásaira megkivántató előfogatoknak bére a küldöttségi véleménye szerint a megyebeli helységekbe egy lótol 1 állomásra 20 krra pgőben emeltetik, a hetelők pedig csupán Fejérvárra hagyatván meg, ezeknek a tisztviselők által használt fuvarozása egy állomásra egy lótol 25 pgő krral számíttatván, más helyeken a megyében megszüntetnek; 's a megyének abbéli rendelkezése, miszerint az illy hivatalos fuvarberekre a tisztviselők az általuk kiszolgáló nyugtatókban hivatalos utazásuknak tárgyát bejegyezni tartozzanak, ismét megújittatik stb. Továbbá a magános 's nem szoros hivatalbeli utazók számára az eddigi mód szerint kiszolgáló előfogatokra nézve elhatároztaték, hogy a jelenlegi postabért sinórmértékül véve, 4 vontató lovat 2 postaló helyett számítva, egy állomásra 1 frt 48 kr. pgő fizetessék stb. Végre, hogy az előfogatok iránt az egész hazára nézve az arányosság elérthessék, a jövő országgyűlésre küldendő követuraknak utasításul följegyeztetni rendeltetik, hogy annak előleges fölvetelét sürgessék. — A vitakozás folyamát egy kis személyeskedés is zavará meg, mint régi gyökből fölszajdzott öröm, okot szolgáltatván rá azon kifejezés, mintha a vontatóbiztosági hivatal minden elve nélkül szokta volna berendelni sz. Fejérvárra a hetelőket, mit az illő egyének visszatörletlenül hagyni, legalább meg nem czáfolni, lehetlen volt. Sorra került azután Kolosváry Miklós táblabiró urnak a húsárszabás eltörlesztését magában foglaló 's a mult gyűlésből küldöttség elibe utasított indítványa, melly szerint jövedőre a husvágás alkuszertinti vállalkozókra volna bizandó, kik annak gyakorlat- engedelmeért bizonyos mennyiségű díjt fizessenek az adópénztárba, melly mennyiségét országgyűlés által vélt elhatározandónak; a küldöttség azonban ezt a népességnek általános csekélysége, a fogyasztás aránytalansága 's igen sok helyen nagyon kevés volta, 's e szerint a vállalkozók hihetőleg hiánya miatt még most kivihetlennék találván, az eddigi szokást főtartatni kívánta, mi csakugyan el is fogadtatott. — Következett a tisztválasztások alkalmával történni szokott 's történni kicsapongások és visszaélések megszüntetése iránt benyújtott választmányi javaslat, melly mindenek csupán a képvisleti rendszer behozatala által vélt legbiztosabban megakadályozható. De ugyan volt is mit hallani a választmánynak! A szó valódi értelmében két tűz közé szorított; valának, kik az elvet alkotmányellenesnek nyilatkoztatták, 's kik féltek, hogy ez által status a statusban feg előidézteni. A nézetek legtarkábban üt-

köztek egymással össze 's a vitakozás az elvek és elmélet országából átesapkodott a személyiség körébe is. Többeknek fájdalmasan esett — és méltán — hogy a választmány megrohantatik 's mintegy folytonos ostromnak van kitéve. Minap hanyagság, tétlenség stb. miatt korholtaték egyes merész szónok által, mostani véleményezése türelmetlenséget 's így ismét korholást idéz elő! Furesa állapot, mellyben mindazáltal nem nehéz az embernek magát tájékoztatni. Elnök 's excja, ismert bölcsesége 's irányadó biztos tapintata szerint, igen gyakran kellő mérsékletre vezet vissza a szónokok nem ritkán kitérőgő áradathevét, de a tárgy olly izgalomnyújtó volt 's a szónokok olly harszkészek 's fáradszónok, hogy a gyűlésnek d. u. három óráig nyulamlásaközben is számosan voltak még véleményüket előterjeszteni kívánók, 's így a tárgy befejezése elnök 's excja által mára halasztatott. Ma egyebiránt csak egy szónok lépett föl hosszú beszéddel, mind önmagát mind a közönséget fásasztól; 's a türelemben most már gyakorlott közönség hallgatag egykedvűséggel látszék a tegnapi vitakozásokból egy éjszakán át egészen tisztultá vált eszmén csüggeni, melly abban központosult, hogy az országos választmány e tárgy dolgozatainak nyomán a jövő országgyűlésen olly törvényezikkek alkottassanak, mellyek a főispáni önkényt, mint gyakran a kicsapongások nemző okát, egyszersmind a pártoskodókat 's fekteleneket egyiránt súlyos fenyték által megszüntessék, a választási jognak megállapításánál kor és erkölcs tekintetbe vételével. (Folyt.)

Bácsból. Zombor oct. 5. 1842. F. évi szeptember 26-kára kütűzött Bács-Bodrog vmegyének évnegyedes közgyűlése mgos főispán ur által megnyitvatván, miután a megyei KK. és RR-eknek a közügyek iránti buzgóságukat megköszönte — volt első alispánunk Ödry József urnak, ki időközben legmagasb királyi kegyelemmel fogva helytartósági tanácsnökká nevezetett ki, a megyei Rendekhez intézett búcsúlevelét terjeszté elő, melly felolvastatván, a nevezett volt első alispánunknak több évek során e megyének szentelt szolgálatai méltányoltatva, a Rendeknek eziránti szives előismerésök jegyzőkönyvbe beiktattatni, 's a búcsúlevelét helytartósági tanácsnok ur ez iránt különös levél által értesített rendeltetett. — Halás érzelmeket ébreszte mgos főispán ur a Rendek keblében az által, hogy azokat a megyei nép nevelés tárgyában ő általa a nmgu m. kir. Htó tanácsnak elnökileg felterjesztendő tudósítás eredményéről kötelelességén túl értesíteni méltóztatott. — Ime ide iktatom a különös kéresemre kegyesen kezemhez juttatott táblás jegyzékből járásonkint Bács-Bodrog megyének helységiskoláiban tanuló gyermekek számát, nemők és vallásuk szerint: A felső járásban tanul 4190 fiú és 2566 leány; összesen 6756 gyermek. (Ezek közül 6631 rom. kath., 109 gör. n. egy., 1 luth. 2 reform., 13 héber.) A középjárában tanul 4619 fiú és 2896 leány; összesen 7512 gyermek. (Ezek közül: 5688 rom. kath., 287 gör. egy., 375 g. n. egy., 310 luth., 852 reform., 4 héber.) Alsó járásban: 4817 fiú, 2692 leány; összesen 7509 gyermek. (Ezek közül 3489 r. kath., 496 gör. egy., 1271 g. n. egy., 2470 luth. 232 ref., 47 héber.) Telecskai járásban: 3259 fiú, 2178 leány; összesen 5437 gyermek (közülök: 1332 r. kath., 368 g. n. e., 1350 luth.

lyek egyszerűek, természet szerintiek, 's erkölcsenkkel és szokásinkkal leginkább összhangzanak!

„Brieft von Paris“ von Karl Gutzkov. Leipzig, 1842. II. köt. 16dr. füze: 4 fr. 30 kr. p.

Gutzkov parisi leveleit, mellyekből már az augst. köz. ujság is közöltt egypárt. leginkább azért hiszszük érdekesekeknek, mert azokban az élő francia notabilitások jellemrajzai a szerző élénk esetével adatvák.

„Glossen und Randzeichnungen zu Texten aus unserer Zeit.“ von L. Walesrode. Königsberg, X. és 85. 1842. n. Sdr. füze 1 fr. e. p.

Négy szeszélydus felolvasmány, mellyekben szerző élesen szónokol jelen társasági mozgalmaink felett. A munka az újabb időkben tágasult porosz-könyvvizsgálói rendszernek köszöni, hogy rövid idő alatt negyedik kiadást ért; mi ajánljuk azt nemcsak „fontolva haladó“ olvasóinknak, hanem és méginkább a „rohanva haladó“ nem-olvasóknak is, legalább olvastassák fel magoknak a „Literarisches Donquixottes-Turnier“t, 's majd látni fogják, milly koszorúra érdemesek az ollyan martir-írók, mint például a P. Hirlep „berett ör“ levelezője.

„Revolution und Restauration der Staatswissenschaft.“ Schärer Tivadartól. Luzern, 1842. n. Sdr. 104. lap. füze: 30 kr. p.

Szerző a statuten viszonyait ismerteti meg. Minden-estere olvasást érdemlő munkácska. Végzavaiban szerző

igly nyilatkozik: „a zendülési, mesterségesen-polgári államot lerontottuk; természetesen- társasági úton ismét felépíteni az államot lesz feladatunk legközelebbi füzetünkben.“ Nagy mester Schärer ur, ki néhány lapon igly képes dönteni és építeni államanyokat!

Besztercei anekdoták.

I) A b—b—nyai korcsában több parasztok gyülekvények össze. „Már megint ránk jön a cholera,“ igly szól az egyik. „Fájdalom én is attól félek,“ igly szól a másik. „Hogyan?“ kérdé egy harmadik. Hát nem tudja-e ked. igly felelének ezek, hogy az orvosok mind össze gyűlnek Beszterczen, hogy urainkkal tanácskozzanak, mikint fojtsanak meg bennünket. (A szegény jámborok hihetőleg megint kutat megmérgezéséről álmodoztak). Erre az egész csoport aggodalmasan csóválá fejét. További kifakadásoktól tartóztatá őket egy ifju jelenléte a szobában, ki őket felvilágosítani igyekezett, mondván: hogy az orvosok azért gyűlnek össze Beszterczen, hogy ezen vidék természeti tulajdonságival megismerkedvén, annál könnyebben segíthessenek a lakosok nyavalyáin. „No már a bizony jó volna, szolt az egyik, mert eddig csak kezünkbe adak a receptet, erősen meghagyván, hogy a gyógyszerártában csináltatnók meg; azonban egyikünknek sem használt soha.“

II) „Sind Sie auch ein Naturvorsteher?“ igly tudakozák a besztercei kapunál felállított némelly commissariusok a bejövőket.

III) Egyik napon a természetvizsgálók nagy része az ugynevezett ezüstcsillám (Silberblick) megtekintésére ment Beszterczen. Egy próbáló (Probierer) magyarázta az egész érczolvasztási folyamat 's természetesen gyakran emlegeté a zúzómalmot (Pochwerk). Erre felszólamlott az — i phisicus. „Sie irren sich Herr Markscheider, igly szóla, Sie wollen sagen: Bachwerke.“

IV) Egy orvos az orvosi méltatlanságokról olvasott értekezést 's azon vád alaptalanságát igyekezék megmutatni. mintha az orvosok szaporodtatval szaporodnék a halandóság is. Felhozta többek közt, hogy sokhelyütt az orvosoknak legkisebb tekintetök sincs, hogy velők a legnagyobb méltatlanságot követik el, sőt még megis verik. — Az — felszólat a s—i phisicus — S. vármegyében nincsen dívatban.

V) Egy másik orvos a nyavalyatörésről olvasott 's emlité, hogy őt ebbeli szerencsés gyógyításért nyavalyatörős doctornak nevezik. „Ugy van hát collega ur — igly szolt a köztiszteletben lévő elnök, — mint dr. Bremser volt, kit Bécsben Wurmdoctornak hittak. „Hát engem, fel szólat a — i phisicus, mivel egy pár maniacust meggyógyítottam, bolond doctornak hínak.“

VI) „Ejnye biz a hajam is mind összeázott abban a barlangban“ mondá a tufnai barlangból kijöttök dr. — k. „Hiszen kegyednek parókája van, mutassa csak,“ szóla M — „Igen ám, de azt ne kívánja tőlem, hogy megmutassam“ felele — k.

1837 ref.) Tiszai járásb. 2526 fiú, 924 leány; összesen: 3450 gyermek (közülük: 2123 r. kath., 1107 g. n. e., 220 luth.) — 'S így az egész megyében tanul: 19411 fiú, 11256 leány; összesen: 30664 gyermek. (Ezek közül: 19263 rom. kath., 783 gör. egy., 3230 gör. n. egy., 4351 luth., 2923 ref., 64 héber gyermek.) — Ennek felvilágosítására megjegyzem, hogy Bácsmege népe vallásokra felosztva ekép áll: romai katolikus mintegy 271,000; görög egyesült mintegy 4000; görög nem egyesült 125,000; ágost. 22,500; helv. luth. 17,000; héber 7000; — szemebetűnő aranytalanságot vehetni észre a gör. n. egyesült vallásbeli tanítványok, v. ref. nép száma között. Ohajtható, hogy a görög nem egyesült iskolák fő felügyelőse e bajon, melly a hazának, de a népnek is boldog jövődjével kapcsolatban van, kitelhető módok használásával segítsen. — 2) Ennek folytatában felolvasatott ő cs. kir. főhűség, országunk mélyen tisztelt nádorának Bécsben f. é. július 24-én 1200 szám alatt költ, és magyar nyelven szerkesztett azon k. levele, mellyben az 1840 évi 44. törvény cikkkel fogyást a pesti magyar színházra ajánlott, és e megyét érdeklő hátralévő illetőségnek beszédét kegyelmesen sürgetni méltóztatik minden jó gondolkozásu hazafinak kebléből öszinté örömezés, hogy ő főhűge nemzeti magyar nyelven felszólalva, az iránti vonzalmát 's kegyes hajlandóságát napfényre deríteni méltóztatott; miért is ő cs. kir. fenségének köszönő levél szavaztatott. 3) A fumei kapitányságnak pestfiumei vasút-vonal tárgyában irt ismertes levele pártoltatván, az érdeklött kapitányság kívánatához képest ő felségéhez ez érdembeni felírás fog intézteni. 4) Fejérmegyének statuskölségén építendő vaspályák 's a jövő országgyűlésen egy nemzeti banknak (melly a bécsi bankjegyektől független legyen) felállítására tárgyában irt levele, az országos tárgyakkal foglalkozandó választmányhoz utasított. 5) Beregh megyének a r. katolikus anyaszentegyháznak a római pápától függetlensége érdemében irt levélhez csatolt felírása egész kiterjedésben felolvasatván, tudomásul vétetett. — A posták rendellen járásának esete e megyében nem tapasztaltatván, ez iránt e megyének sérelme nem lehet. 6) Trencsin, Arad és Hont megyéknek az előfogatoknak magányosok számára ezentuli ki nem szolgáltatása iránti levelei tudomásul vétettek, olly kijelentéssel, hogy Bács megye addig is, míg más közlekedési intézetek ez országban megalapítottak, az olly annyira szükséges országszertei közlekedés fenntartására tovább is kész legyen, a megyeileg megállapított díjnak kész pénzbeni lefizetése mellett a fuvarbéli lovakat kiszolgáltatni azon megyék egyeinek is, mellyek azt Bácsból megtagadják. 7) Vas megyének a magyarnyelv terjesztése, és a falusi mesterek felségelése, következőleg a népnevelésnek előmozdítása dolgában költ kegyelmes kir. parancs által akadályoztatását tárgyazó levele az országos dolgokkal foglalkozandó választmányhoz utasított. 8) Turopolya közönségének az ugynevezett ilir pártnak Zágráb vármegyében folyó évi május 31-ik napján tartott tisztújítás alkalmával elküvetett kicsapongásokat panaszló levele pártolásra találván, e botrányos sérelemnek orvosoltatása ő felségétől különös felírás útján jobbágyi alázattal kéretni fog. — Egyébiránt Turopolya kapitánya Jozipovits úr, ki annyi szeretetet, annyi tiszteletet mutatott a magyar nemzetiség iránt, ez alkalommal, mlgos főispánunk által a megyei táblabírák koszorújába soroztatott. 9) A marhahús ára folyó évi november 15-éig 10 krban meghagyatott. Jövő évnegyedes közgyűlésünk f. e. december 12-kére tüzetett ki; a törvényeinkhez mindig híven ragaszkodó főkörmányzónk alkalmasint ez időközben a megürült megyei első alispáni hivatalnak betöltésére tisztújító széklet tartand. — A Scontrónak szokott módoni felvétele után e közgyűlésünk mai nap berekesztetett. N. I.

Komáromból. Octob. 14. 1842. Folyó hó 10-ikén kezdődött megyei közgyűlésünk, melly szokott békés jellemében tisztelt első alispán ur előnkletével folyt-le; midőn némelly felsőbb parancsok, rendeletek 's hirdetések után szőnyegre került Zala megye levele, mellyben előszámlálja a zágrábi utolsó tisztújítás alkalmával elküvetett ilir kicsapongásokat, 's közli ő Felsőséghez tett abeli felírását, miszerint ama, — sarkalatos törvényeink megszegésével, — véghez vitt mozgalmak megvizsgáltatását 's a vétések megfenyítetést kéri, egyszersmind arról is értesít, hogy Zágráb megye törvényen kívüli állásba lépven, valamig benne az alkotmányos rend helyre nem állítatik, vele minden közvetlen összeköttetést

megszűntnek lenni tekint. Ezt nyomban követé Turopolya hasontárgyú levele 's ahoz csatolt felírása: ezekből elérzékenyülve értven a Rk. nemzeti erőnek ősi átok súlya miatti nyomatását, 's fájdalmasan lepetven meg az által, hogy Zágrában a kérdéses tisztújításnak csupa említése, személyválogatás nélküli bebörtönözéssel tiltatik, közakarattal Zala értelmébeni felírását határozának: egy úttal a már küldött kir. biztosnak minélelőbbi eljárásra sürgetését elrendelték; nem különben Turopolya grófját, minden kísértetek ellenében, nemzetünk 's alkotmányunk melletti hű lelkesedéseért, megyénk táblabírái közé sorozni ohajtván, e czélből — csupán érdemei 's tántoríthatatlan hazafisága némi elismerésül mgos főispánunknak ajánlandják. Végzés után szóba hozatott még, hogy mivel ezen zágrábi botrány nem csupa tisztválasztási kihágás, hanem egyszersmind nemzet és alkotmány-elleni előkészület eredményeképp tekintendő, azért is annak gyökeres orvosolhatása végett országos választmány nevezessék ki. De mivel egy részről ez által az ügy hosszú 's bizonytalan időre elmaradásától méltán lehetne tartani, más részről pedig minden megye rokon érzelmei nyilvánulása után tökéletesen meg lévén arról a Rk. győződve, miszerint az országosan összegyűlendő nemzet figyelmét e tárgy különben sem kerülendi el, — annál fogva határozatuk mellett megmaradtak. — Zólyom az előfogatok kiszolgáltatását csupán hivatalos eljárásokban engedvén meg: erről értesíté a Rket, 's mivel már nálunk is, az előfogatok hasonló megszorítása létezik, ezen közlés tudomásul vétetett. Veszprém megye, főjegyzője Zsoldos Ignác által, „Mezei rendőrség szabályai“ czim alatt a köznép számára készített könyvecskéjét ajánlván közlé egy példányban, miért méltányos köszönet határozatván, t. fő jegyző P. D. úr megbízott, a megyebeli községek közt kiosztandó két száz példánynak, a házi pénztár költségen, beszerzésére. Mult közgyűlésünkön olvastott Bereghnek tudakozó levele az iránt, eljutott-e hozzánk küldött értesítése arról, hogy a romai egyháztól, a magyar katolikus papságot elválasztani kívánja? ugy most másod-izbeli hasonló levele érkezett, erre a kérdezett, — schismát tárgyazó — tudósítás ide nem jötte ismét megíratik. — A fumei kapitányság egyéb törvényhatóságok közt megyénk leti felszólítván, a pest-fiumei vasut-vonal tőkésüzletei minélelőbb megtételének szorgalmazására; e körlevél egész kiterjedésben el lön fogadva, 's annak értelmében ő Felsőge e megyétől küldendő felírás által hasonlóul meg fog kéretni. — Örömmel értesülének a Rk. gr. Haller Ferencz ő excellentiájának a kir. magyar nemes testőreg főhadnagyának horvátországi bánagra emeltetéséről, minek tanuságául tisztakeblű üdvözléssel tisztelendik meg, egyszersmind pedig teljes bizodalommal megkérk, a kormányra alá került társországokban dúló kedélyek lecsillapítására, 's a szláv 's ilirféle törvénytelen mozgalmak megszüntetésére. — A postabérek fölemelése iránt ovást tevén a Rk., mivel 1715: 22, 1741: 31 's más törvények nyomán a postakról rendelkezést alkotmányos nemzeti jogok közé tartozónak vélik, ő Felsőgeit alázatos felírásban az előbbi díjak visszaállítására megkérendik. Azon kegyes adomány említése, minél fogva ftizt. L. A. esperes és udvardi plébánus a megye javítóházának imahelyére öntöttvasból két díszes gyertyatartót ajándékozni sziveskedett, 's a melly jegyzőkönyvbe iktatott köszönettel lön méltányolva, ne sértse az adakozó szerénységét, valamint más részről ne szolgáljon termőfa rázásául azon ohajítás, bár e kegyes példa követők nélkül ne maradna. Ezek után az ugynevezett recapitulatio 's folyamodások kerülvén elő, jelen gyűlésünk f. hó 13-án véget ért, jegyzőkönyve hitelesítésére e hó 22-dike, jövő közgyűlésünk megtartására pedig 1843 eszt. januar 9-dike tüzetett ki.

Vidéki rövid közlés.

Révkomárom oct. 13. Szabad legyen néhány szóval a pápai magyar zenészkarról emlékez-nem, melly Sárközi Ferencz vezérlete alatt két ízben, jelesül e hónap 9 és 10-én iparkodott a folyást hosszabbodó esteken közönségünket mulattatni; hirdeteményében érinté, hogy legközelebb a pesti nemzeti színpadon három előadásban köztetszéssel fogadtatott, szinte hogy már külföldi fővárosokban is közölők többen méltánylattal működének; — de miniatúr-színteremünk még is mindkétszer csak nem üres volt; pedig ha mindjárt miéértők 's műkedvelők nem vagyunk is, azért — ne vegye senki roszt néven — a honi ipar 's művészetért bizony czélszerű és szükséges volt volna egy kis részvét, — annál inkább, mivel

még nem lehet feledni, mikép csak az idej egész nyáron köztünk tanyázott Willi és Holdféle német zenésztársaság mindig — de kivétel nélkül mindig — ugy szólván fuladásig nagy sokaság előtt játszott hetenkint ötször; — magát a zenét a „Világ“ 79 szám alatti tárczájában műavatott kéz bíralván meg, e részben arra hivatkozni elégnek tartom. Nálunk honi gyapjagyár-vegyesület keletkezett, melly f. hó 11-én délután tartá gyűlését. *) — Az egyesület jelenleg mintegy 80 tagot számlál; adja az ég szándékuk sikerültét.

Ungvár, october 11-én 1842. (Igazítás.) Harmadik évnegyedes közgyűlésünkéről (lásd „Világ“ 69. sz.) augusztus 13-rol ns Bereghmegyének a romai anyaszentegyháztól függés alól felszabadítás tárgyában ns Fejérmegyével közölt határozására — ez utóbbinak hozzánk pártolás végett küldött megkereső levelére hibás leírásból hibásan közölt némes megyénknek abbeli határozását: „hasonló határozása lévén e megyének, csak tudomásul vétetett“ — ekepen kérem megigazíthatni „Az országos utasításokra kirendelt választmányunk kiadatni rendeltetett.“ — A közlő.

*) Utasítjuk t. olvasóinkat legközelebb mult számunkban megjelent illy czimú cikkre: „A komáromi gyár-vegyesület évkönyve“; mellyel csupán azt sajnáljuk, hogy az alapszabályokat közölnünk nem engedtetett. Szerk.

List és társai.

(Folytatás.)

A) Rendszer.

List védi magát azon szemrehányás ellen, mintha az ő rendszere tiltakozó 's védő rendszer volna (l. XXXVIII) 's igyekszik megmutatni, hogy rendszere a dolgok történetén 's természetükben alapszik, 's a mi hasznos a régi oeconomiai rendszerekben, azt mind elsajátítja — 's ezen lényeges különbség van az ő, 's az előbbeni rendszer közt. De ezzel még semmit sem bizonyított, mert Smith 's az iskola is ugyanazt állítják, ugyanazt tevék jóval List előtt. Epen arról foly a per: mi a historicum, mi az természetes? nem fekszik abban semmi sajátságos dolog még, hogy a hasztalanoknak tartottakat el nem fogadja; ott fordul meg minden, mit 's mennyit tartott hasznosnak a tiltakozási rendszerből elfogadni? Az oeconomisták rendszerből parányi az, mit felfogott. Könyvének majd minden lapján kevés kivétellel a tilalom 's védelem azon büvészi-szók különböző fokozatokban, mellyeket a nemzeti ipar megállapítása végett életbe léptetni kíván; historiai egész bevezetése ezek hasznait festi, dicséri Angliát, Franciaza 's Oroszországot, kivált ez utolsót, mint mellyek az ipar és kereskedési törvények hozásában mintául szolgálhatnak, mert a tökélyt magas fokra vitték már; ajánlja Eszakamerikának a szigorú vámrendszert, a teljes elzárttságot, mellyek nélkül nincs anyagi üdv. Üssük fel történetesen a könyvet, 's lássuk, mire bukkanunk! Lap 217. tökéletes gyár-erőt kíván elérni védvámok által, ezekhez köli az ipari függetlenséget 's az abból folyó nemzeti gazdagulást; dicséri a kiviteltre szabad jutalmakat, hogy serkentessenek az iparúzó, és Say ellen, ki az illy jutalmakra mitsem ad, kikél. *) A 215 lapon mondja „köteles a kormány a magában ártatlan kereskedést is gátolni és szabályozni; tiltakozásai 's védvámjai által az egyéneknek még azért nem parancsolja, hogy productiv erejüket 's töképezéseiket mikre fordítsák, mint az iskolai sophisma állítja; azok által csak azt tudatja, hogy nemzeti hasznunk hozza magával ime vagy ama gyári műveket készíteni; 's mivel a külföld szabad concurrentiája mellett o hasznot el nem érhetjük, azt annyiban megis szorítók, mennyiben szükséges, hogy azok, kik illy iparművekre 's gyári készítményekre fordítják pénzerejüket, kezességet nyerjenek rendeleteinkben.“ Tetszése szerint pillantson más is a könyvbe, ritkán talál helyekre, mellyekben az avult Mercantilismus nyomaira ne akadna, 's hol azokra nem akad is, de a szabadság, önállóság, ez örökös ellensége a maga kísérteteit szemünk elibe jásza.

De lássuk hát, mi az eredeti 'suj a szerző rendszerében? Talán a másképp felfogásban áll az?

Alapnézeteit (l. 14—31) saját szavai után adjuk, miknek olvasásakor a híres emberi jogok francziaihoni magyarázatai öllöttek eszünkbe.

Az egyéni erők egyesülete köz czélok elérésére leg-sikeresebb eszköz az egyének boldogulására. Jelenleg a status és nemzet a legfőbb, realisálható egyéni egyesület törvényes jogok alatt; gondolatilag az egész emberiség az. Ez utolsó pont felé a természet lassankint kényszerít magától is, 's az internationalis kereskedés legfőbb emeltyje a pallérozódásnak, nemzeti jólétnek; de most még az azállati egyesülést akadályoztatják az egyes nemzetek háborúi, 's önző intézményei.

Azt hinné ezekből az ember, hogy List a tiltakozásokat kárhoztatja; de látni fogjuk majd, hogy épen ő tanítja a nemzeti önzést és háborút. Most folytatjuk helyeit.

Előlegesen a nemzetiség fenntartása és kiképezése azon pontok, mikre leginkább kell törekedni a nemzetnek; ez okos és önzés nélküli uton a nemzetek egyesülete törvényes jogok alatt megveshetik, de az illy egyesület csak az egyaránt művelt 's egyenlő hatalmu nemzetek közt me-

*) Nemesak Say, hanem az iskola tanítja mindenütt „Les recompenses excitent l'émulation, une prime n'a rien qui flatte l'amour propre: les recompenses sont offertes à l'intelligence, à l'activité, les primes ont souvent protégé l'ignorance et la paresse.“

het szövetező
let, melly más
alapszik, a ne
rozottság már
nomiai állapot
gazdálkodás f
pásztori élet, s
tő- gyári- 's
den nemzetnel
ni, hogy teritor
reskedés kezé
fokozatok kül
vántatnak. A k
ságból pásztor
már a többiek
a mennyiben r
zási tekintetbe
ján. *) Mikint a
pán politiai C
mopoliticaí és p
re beszek és t
ség, a munka n
zeti szövetező
hatalomra; a r
fogták fel, me
tében is van p
kélytelen, me
hasztalan heve
erővel, hogy a
lehesen. Ez u
hajlatu országol
táshoz veteshe
ka 's erők szöv
nagyszerű inte
minden nemzet
zálni akarja, ré
fekszik a dolo
népek nagy fűg
kedési, hajzósi
sék. **) Mind e
lamelly nemzet
sadalmi segéde
dagabb 's hata
szállíthat ki 's m
öv termékeiből,
dálkodás kifejlé
különböző idős
termesztvények
gyárművek beho
látása kiváltkép
nagy sokaságba
lési productum
„A vármen
nevelését előseg
csak iparnélküli
mert vagy bels
virágzásra, azo
hordása mellett
Ha már egy
létre, akkor tilt
currentia erejé
elhamarkodás
ha háboru kívár
vagy leszállítási
nemzet elállni
ezekhez szit; id
kat, sőt inkább
A védvámny
dett ipar-műlái
csak annyiban
fogyasztás éven

*) Edűig az al
eredeti? azon
kolban, mid
társaságot fel

**) Tán ez az

***) Már régtel

lításában érte

den gyár-erejé

kodásra tenn

történetek illy

*) List mégis a

értelmében! „

találmanya, a

hogy abban b

get nyerjenek

meddig az a

akadály, ha

felső ezelt a j

ja“ Igazi hátr

tövel hátrább.

*) A politiai v

theoriája az, n

cantilismustól

*) Mind ez List

Europa népeit

mény fenntartá

ból, minthogy

*) Gazdálkodási

ladt földművel

foku műveltsé

törvényeket; —

a szabadságot,

List így szokó

De állítja ám

mérve, minde

p. o a bort k

salis hiba má

*) Bizony List

*) Tehát csupá

bad keresked

*) Ez a határt

semmit a vámi

stadiumból a

rezett kifejlés

vetékedésre b

het szövetség által végbe, *) olly közönséges egyesület, mely más nemzetek lealázásán 's nagyobb hatalmon alapszik, a nemzeti sajátosságokat dönteni sirba. A pallerozottság már 's a nemzeti hatalmak kifejlése főleg oeconomicum állapotoktól függ; 's megfordítva. **) A nemzeti gazdálkodás főbb kifejléseinek fokozatai a vad állapot, pásztori élet, szántóvetőség, szántó 's gyári állapot, szántó-gyári- 's kereskedési állapot. ***) Igyekezni kell minden nemzetnek, mihelyt lehetséges a felsőbb állapotba átmenni, hogy territoriumán a földművelés, gyárok, hajózás 's kereskedés kezét fogjanak egymással. Ennek elérésére a fokozatok különbsége szerint különböző intézvények kívánatosak. A kereskedési szabadság legjobb eszköz a vad-ságból pásztori, 's ebből földművelési életre átlépni; de már a többinek elérésére vámrendszer és háború szükséges, a mennyiben más nemzetek gyári, kereskedői és hajózási tekintetben megelőztek bennünket egyedüri útján. **) Mikint az emberi társaság kosmopolitai vagy csupán politikai (emberi és nemzeti) a szerint van kosmopolitai és politikai oeconomia is, a szerint van a cserébecek és természetű erők theoriája. **) Nemzeti egyesség, a munka nemzeti felosztása 's a természetű erők nemzeti szövetezése nélkül egy nemzet sem juthat jó létre, hatalomra; a munka felosztás elvét eddig alaposan nem fogták fel, mert az egyének bizonyos célokra egyesülé-
ben is van productivitás. Földművelő nemzet azért tökélytelen, mert ereje és kútfeje nagyrésze vesztegel, 's hasztalan hever, a földművelésnek egyesülni kell a gyári erővel, hogy a nemzet tökélyes, magát jól bíró 's hatalmas lehessen. Ez utolsó állapotra leginkább a mérsékelt éghajlatú országok hivatják, midőn a forró öv-alattiak szántáshoz vetéshez költöttek. E két ellentétben rejlenek a munka 's erők szövetezésének, kosmopolitai felosztásának a egyszerű internationalis kereskedés okai; küzdeni kell minden nemzetnek az ellen, ki e kereskedést monopolizálni akarja, részint azért, mert saját gyáraik érdekében fekszik a dolog, részint azért is, hogy a forró övalatti népek nagy függésbe ne essenek 's köztök a gyári, kereskedési, hajózási 's politikai hatalom egyensúlya fentartassék. **) Mind ezt észszerűleg kell eszközölni, mihelyt valamely nemzet a szükséges oeconomiai, szellemi és társadalmi segédeszközök birtokába jutott. **) Annál gazdagabb 's hatalmasabb a nemzet, minél több gyárművet szállíthat ki 's minél több nyers anyagot hord-be a forró öv termékeiből, 's minél többet felhasznál. A nemzeti gazdálkodás kifejlésében internationalis kereskedés által négy különböző időszak van, u: m: gyárművek behozatala, földi természetűek kivitele; honi gyárok emelkedése külföldi gyárművek behozatala mellett; — a belső vásárhelyek el-
látása kiváltképen honi gyárművek által; végre gyárművek nagy sokaságban kivitele, 's nyers termékek 's földművelési productumok behordása.

A vámrendszernek főczélja legyen a nemzeti ipar-nevelését elősegíteni. (I. 25.) **) A kereskedési gazdaság csak iparnélküli vagy gyenge-iparu nemzetnél állhat helyt, mert vagy belső gyárok emelhetik csak a földművelést virágoztatás, azok pedig csak a nyers termékek szabad behordása mellett keletkezhetnek. **)

Ha már egyszer a szabad kereskedés gyárokhozott létre, akkor tiltakozni kell 's védni azokat az idegen concurrentia erejéhez mért ótalomeszközökkel; azonban az elhamarkodás 's általános letiltás itt is ártalmas, kivéve ha háboru kívánja azt. A vámok lassankint felemelése vagy leszállítása a szerint szükséges, a mint valamely nemzet elállani kíván a tiltakozástól, fedezetéstől, vagy ezekhez szit; idő előtt soha sem kell leszállítani a vámo-
kat, sőt inkább emelni. **)

A védvámoknak nem kell annyira terjedni, hogy a védelt ipar-műágnak árthasson az idegen vetelkedés, ezt csak annyiban kell megengedni, mennyiben az a benső fogyasztás évenkénti szaporításában részt vesz; e mérté-

ket tul annak nem kell szabadalmat engedni, mindjárt szökkeni kell a vámnak, mikelyt az idegen concurrentia a fogyasztást egészben vagy nagyrészen hatalma alá keríté (I. 27.) *)

Hogy ha, valamely nemzet nagyon tul is száryalt másokat gyári erejében, nevelheti 's szélesítheti gyári és kereskedési fensőbbiségét minél szabadabb kereskedés által. **) Ezekben áll már List rendszerének újsága, eredetisége; ennyi újat 's eredetit mondott el általános az internationalis kereskedés politikája felett.

Rendszerében hiányzanak a biztos fogalmak 's elvek; logicát abban hiában keresz; az nem is egyéb, mint az író fejében nemzett nép-gazdálkodási történetek schematismusa. E rendszer egyenesen oda vezet, hogy a szabad kereskedés két tulzásban állhat csak fen, u. m.: az ipar alacsony 's legmagosb fokán, a köz időben a kereskedés lebilincselése egyedül üdves; közönséges uniót hirdetszere, mely azonban saját előteteményei szerint is lehetetlen; a mellett kaján vetelkedés, háború 's meghasonlás által eszközölhető. E rendszer végre egyedül a gyárat 's kereskedést karolta át, 's mégis a mercantilismus szö ellen protestál, holott mindenütt (kivéve tán két egymáskor ellenmondó helyet) tilalmat hirdet, 's a tilalomrendszer ellen ismét protestell áll elő. Lássuk most historiai philosophiáját. (Folytatatik)

*) Ily alaptalan kereskedői határnélküliség mását hol hallhatni! De rosszul hangzik össze azzal, hogy a kereskedelmi rendszernek a nemzeti állapotokhoz kell alkalmazkodnia. E rendszerében a hiba javíthatlan, 's következtésiben örökké alandó.

**) E tanácsot adja List a brit nemzetnek, abban találja a brit miniszterek fő szerelmi okát a szabad kereskedés irányában; 's mégis kigonyolja őket más helyeken, dicséri azokat, kik ott a brit tilalomrendszer barátjai, 's vádolja Smithet, Pittet, 's követőiket perfidiával.

Hírlapi kalászkok.

Pesti Hírlap. (188 sz.) A „Vámrendszer“ről értekező vezércikket gr. Pejacsevic János írja, kivel a 126ik számban már találkoztunk. A nemes gróf e kedvencz tárgya felett kezdven szólni, hivatkozik már korábban kimondott elvére, mikép nemzet boldogsági fokozata productív erői kifejtésétől függ, mellyel fogva módokat nyer létét edesbitni, 's erőt is magát minden hatalmaskodások 's jogsértések ellen ótalmazni. Mellesleg szólva, mi ezen „m i n d e n“ szót nagyon is tágölnek tartjuk, melly fölötté széles értelemben vétethetik. Nem akarunk szörzshasasatökkint cselekedni, de azt tartjuk mindazáltal, hogy ezen kifejezés: „minden hatalmaskodás és jogsértés“ — olyan, mint a „Herkules saruja“ (bocsánat ezen elmcncz kép bitórlásáért!) — 's legalább is az ultima differentia hiányzik; mert hogy a csupa productív erők fejlesztésének ótalmazó erőt minden jogsértés és hatalmaskodás ellen, teljességgel nem való. Hogy a productív erők fejlesztésére eddig aránylag olly kevés történt, annak egyik tetemes okául adatik a törvényhozásnak az alkotmányos jogok fentartása körüli foglalkodásai 's így ügyesen eltakarva az mondatik, hogy anyagi érdekeink törvényhozás útján történt elhanyagolásának tetemes oka a sérelmek sáskahada. E mondat igen szép volna, ha olly igaz is volna. Mi legalább nem tudjuk, miért kelljen például a jogfentartási categoriába emelni olly dolgokat, mellyekből sem hason sem dicsőség nem árad, 's miattok havak-hoszanti vitázatokkal vesztegetni az üdvösebb kérdésekre szánt időt. Mondja a gróf úr, hogy a cselekvés napja elérkezvén a zsidbát állapotból szabadulást min munkáságunktól várhatunk, 's a kormánytól közrehatást remélhetünk, minövel olly igen előmozdítá napjainkban az ausztriai tartományok iparát 's kereskedését. Mutogatja ezután, hogy a köztünk 's a szomszéd örökös tartományok közti határvámok, eleinte ugyan csak financialis, később pedig nemzetgazdasági jelentőségűekké lévén, mind reánk mind a birodalomra kártékonyan hatottak. Azon kérdés megoldását, mikép lehetne a bajt elhárítani a nélkül, hogy a kereskedési viszonyokban nagyon érezhető zavar keletkezzék, 's a statusjóvedelmek csökkenjenek, jövő alkalomra halasztja; 's ezt mi kíváncsian várjuk. A nemes gróf cikke folyamában egyrészt a hon értelmesbjének segíni akarására, más részt a „törvényességben erőteljes kormány“ részvételére támaszkodik, 's mi vele teljesen egyetértve, szinte meg vagyunk győződve: hogy e két hatalmas tényező kellő összhangzása csak jót, csak üdvöset szülhetend; 's pedig csak egyedül az szülhetend. — Az „Értekező“-ben bevezetetik az „Ösiség“ bonczolgatása, 's a szerzőtől fölvetett hét kérdés megfejtéséből azon egytetemes végeredmény sül ki: hogy az ösiség fenállása semminemű érdeknek sem kedvező, semmi szempontból sem kívánatos, 's hogy az jogszerűleg eltörölthetetik. Második cikk: Szózat a királyi városok köréből. Előadatik, hogy e hazának polgári jogokkal bíró polgársága tulajdonképen nincs. Polgári jogok adásának fő feltéte-

leül ohajtatik: vagyon, magyar nyelv, értelmesség és erkölcsösség. Az erkölcseléneknek ki kellene törtölteni a polgári rendből, mert ennek szenny nélkül kell állani. Igen szép, de csak Morus Tamás „Utópiájában“ valósítható elv. — A másik négy kellekre nézve csak azt jegyezzük meg, hogy azok a nemes-ségre nézve is, 's talán még inkább volnának kívánatosak. ?

Jelenkor. (84.) Melléklapjában az ausztriai birodalom tartományinak (Magyarhont 's Erdélyt ide nem értve) alkotványait, országgyűléseit, rendeit és ezek viszonyait ismertető adatok közöltetnek.

Nemzeti Újság. (84.) „Korunk ügyei“ rovata alatt illy czímmel: A reformatus főiskola eszméje practicus téren, — egy cikket kezd meg 's aláírással ezen intézet ellen. Fölvett két czáf-okának, hogy ez intézet létesítése szökségtelen, sőt káros, — elsejébe terjedelmes és kicsinyes részletességgel bocsátkozik, 's (a hittudományi tárgyakat kivéve) egyenkint sorolja el a pesti egyetemben jelenen tanított tárgyakat, mellyek csak általános tudományiak, de sem catholicusok sem protestansok nem lehetnek, — mert bármí vallásu fogja is fel azokat, alapelveik mindig ugyanazok. A többek közt ezt is mondja: „Nem tehetünk róla, hogy a P. Hírlap szerkesztőjének azon véleményében, mintha nemzetiségünk fönmaradását az evang. reform. főiskolától kellene várnunk, nem osztozhatunk, mert bocsásson meg ö szerkesztősége, mi magyar hazánkban magyarok valánk akkor is, midőn a reformatio még világson sem létezett, és magyarok maradandunk ezután is, habár a reformatio Magyarhontól kiköltöznék is; és jóllehet most a n k o r i evang. és reform. honfirtársinkat magunkhoz hasonló igaz magyaroknak tartjuk, de honunknak ezen nem egészen 1/3 lakosságát összes magyar nemzetnek nem tekinthetjük.“ 's a t. — A „Hasznos Multságokban“ semmi nevezetes.

Hírnök. (82 sz.) Századunkjában első cikik: „Néhány észrevétel az ausztriai statuspályákról Magyarországra vonatkozva.“ Ebben a többek közt azon paradoxon állítatik fel, hogy a fumei vasut Magyarország csak „alárendelt fontosságú“. Magyarország természetményei, mellyek Olaszthonba 's onnan tovább a tengeren szállítatnak, u. m. gabona, dohány, fa 's a t. mostan ollesón és kevés költséggel vizen vitetnek, *) ellenben a szállítás Pestre 's onnan a vasuton Fiumébe a vitelköltséget annyira felemelhetné, **) hogy bármí csekély nyereségre gondolni sem lehetne; 's itt elfeledé a t. értekező, hogy a szállításnak két factora van: költsége és időkímélet, melly másodikat sohasem szabad a számolásból kifelejtteni. Az egész cikik leginkább a fumei vasut ellen lövöldöz, megezáfolva mellesleg az Allg. Zeitungban tett azon indítványt, hogy Pettau felé vitessék vasuti vonal, 's új indítvánnyal áll elő: „Építessék vasut Fiumetől Pétervárig!“ A cikik alatt ezen alájegyzést olvassuk: J á m b o r, — 's ebben csak az a különös, hogy a cikik szöruul szóra van az Allg. Zeitung 285 száma szerint fordítva, hol pedig névalírás nélkül jelent meg, — 's már most nem tudjuk, J á m b o r ú r írta e meg azt a német újságnak is, — vagy olly j á m b o r volt e cikik, hogy magát ellenszólás nélkül eredetiktént a „Századunkba“ átlpántaltatta? Második cikik: Léghajózás, hol az erre vonatkozó új találmányok, 's a remélhető eredmények elsorolása után felkiált a fordító: „Rajta tehát, ha repülni akarunk! A megfontolva haladók természetesen honn fognak maradni.“ Most legalább tudjuk, mit ugyan a világért sem hittünk volna: hogy a Hírnök repül. Bon voyage Messieurs! Természetes, hogy ovakodni fogunk az illy „f o n t o l a t l a n“ léghajósokkal repülni.

Athenaeum. (47, 48 sz.) „Bella“ czímü néprege Remellay Gusztávtól bevezetetik. 's ezen Judithféle jellem rajzának végfejlése koránsem felel meg a kezdet érdekének, — a kidolgozás modorán egyhanguság ömlik el, melly élénkebb fordulatokkal sokkal inkább megfeszíthetné a figyelmet. — Biráltatik illy czímü munka: „Compendium historiae Philosophiae Leandri Jos. Starke Benedictini Pannonii.“ A tudós bíráló (Warga János) kilencz elv szerint taglalja azt, és sokban nemhelyeslését fejezi ki. Mellözve ezen elv-bövelkedést, kezét fo-

*) Legfölebb is Károlyvárosig, midőn jó esős nyár van, különben csak Sziszekig. Szerk.

**) Pestről Károlyvárosig nem tudjuk; innen Fiumei hogy esökkenené, meggyőzőleg van megmutatva, egy derék cikikben, mellyet legközelebbi számaink adni fognak. Szerk.

*) Eddig az alapokban nincs semmi új; — tán ezen állítás új? eredeti? azonban List épen hasongondolatot kárthoztat az iskolában, midőn mondja, hogy az örökös békét 's közönséges társaságot feltetelezz.

**) Tán ez az új es eredeti?

**) Már régtérmett theoria, melly tetőpontját Listnél azon állításában érte el, hogy a melly nemzet — földgömbünk minden gyár erejét monopolisálhatná, szükségkép universalis uralkodásra tenne szert (I. 17.) Gyümölcséből rá ismerhettek a történetek illy philosophiájára!

*) List mégis azt állítja, hogy ö nem kereskedő a szó szokott értelmében! „a vámrendszer (írja I. 19.) nem speculativus főkö találmánya, a a nemzeti igyekezet természetű szüleménye, hogy abban boldogulásuk, 's nagyobb hatalmukért kezeséget nyerjenek. De ez igyekezet csak addig törvényes, és okos, meddig az a nemzeti gazdálkodás-kifejlésre nem szolgál akadályul, hanem inkább azt előmozdítja, 's a mennyiben a felső ezélt a jövőd közönséges szövetekezést nem paralyssálja!“ Igazi hátra mászó elemeket! egy lépéssel előbb, de kétövel hátrább.

*) A politikai vagy nemzeti oeconomia, 's a természetű erők theoriája az, mint List állítja, mellyek az ö rendszerét a Mercantilismustól elkülönözik, az ö új, eredeti találmánya.

*) Mind ez List szerint új, eredeti, kétségtelen; 's ö felszólítja Europa népeit telepi háborúkra a politikai egyensúlyi vélemény fentartása végett, más más formák alatt, nem más ezéltől, minthogy a közönséges unió létre jöjjon!

*) Gazdálkodási segédeszközök alatt érti List a meszsze elhaldadt földművelést; a szellemiek alatt érti az egyének magasfoku műveltségét; a társadalmiak alatt érti intézvényeket, törvényeket; — de minöket? rendelkezést, — de minöket? 's a szabadságot, intelligentiát 's erkölcs-ölo institutiókat (I. 23.) List így szokott definiálni, themait így képes csak felallítani! De állítja ám azt is, hogy a két égvö közti kereskedéshez mérve, minden más internationalis kereskedés kevés cikiket p. o. a hort kivéve, csekély tekinteti (I. 23—24.) E colossalis hiba már igazán új, és eredeti!

*) Bizony List csakugyan mercantilista?!

*) Tehát csupán gyárok keletkezése végett kívánja List a szabad kereskedést? 's mégis állítja, hogy nem mercantilista.

*) Ez a határtalan tiltakozó rendszer, List azonban nem szöl semmit a vámrendelésül 's tilalomról, ha valamely nép egyik stadiumból a másikba átlép, 's akkor a gyári erők rendszerzett kifejlése alkalmával még tömöttebb 's elhatározott vetelkedésre bukkan.

gunk a bírálóval azon végszavaira nézve, 's bár számszorozva ismételhették, hogy ezen eszmétörténet „hasznos könyv lehet vala, ha nem holt latin, hanem élő, jelesül nemzetiség tekintetéből hazai nyelven íratik! Ugyan mikor leszünk magyarok? Pannonhalma talán nincs még ma is a latin Pannoniában?

Regelő. (84 sz.) „Czine Mintye“ beszély bevégeztetik, 's mint gyantók, haramiaboszu az egész szövedek, — a kissé váratlan fejlődés épen nem sítítja el a gázság fölötti boszankodásunkat, hanem csak jobban kitérteti a lélektani ingatagságot, mely az egészen előmlik. Azonban meg kell ismerni, hogy az előadás igen érdekes, élénk, 's figyelmet fejtető, kivált azon sok villám, mennykőütés, meredek szikla, 's at. által, mik, mint egy Deus ex machina, mindig ott teremnek, hol a költő hősnének élete végfalonon függ — csak hogy ifjú nejevel boldog házasságot élhessen!

Magyar Gazda. (84 sz.) „Hazánk földmívelő állapotjának becse 's némely teendőik“ — megkezdetik, — a „Báránybenaság“ról szóló czikk pedig bevégeztetik; mindegyiket figyelmebe ajánljuk az olvasó közönségnek.

Változások a cs. kir. hadseregnél.

Ceccopieri Ferdinand gr., altábornagy és osztálynok, a lombard-velencei nemes testőrsereg másodkapitányává lett; Virolidi Pál lovag, vezérőrnagy, ugyanazon testőrség alhadnagya főhadnaggyá léptetett elő; Birago Károly lovag, ezredes 's ama testőrség első őrmestere alhadnaggy lett, és Chizzola Pál, Kress b. 7. sz. könnyűlovas ezredbeli alezredes, ezredessé lett kineveztetése mellett ama testőrség első őrmesterévé lett. Mylius Jenő báró vezérőrnagy és dandárnok, zárai várparancsnok lett. Előléptettek: Altábornokok közt a követk. vezérőrnagyok: Auersperg Károly gr., és Khevenhüller-Metsch Ferencz gr. Vezérőrnagyok közt a követk. ezredesek: Fröhlich Károly, a 7. sz. brood határszéli gyalogezredből és Moga János, Ferencz Károly főhg. 52. sz. gyalogezredből. Ezredesek közt a követk. alezredesek: Sulzbergi Dreiham Ignác lovag, Schön 49. sz. gyalogezredéből, főparancsnoki segéd Alsó-Ausztriában ezredében és hadi előadóvá az udv. hadi tanácsához; Zitta Manó a mérnöki karból, helyben Pottornyay András, Ferencz Károly főhg. 52. sz. gyalogezredéből és Neustädter József báró a 7. sz. brood határszéli gyalogezredből, mindketten ezredeikben. Alezredesek közt a követk. őrnagyok: Möller György, a morva pattantus helyőrségi kerület parancsnoka a velenceinek parancsnokává; Lack Ferencz a mérnöki karból, helyben; Rheinbach Mihály a 7. sz. brood határszéli gyalogezredből és Tichy Venczel, Ferencz Károly főhg. 52. sz. gyalogezredéből, gránátos zászlóalj-parancsnok mindketten ezredeikben. Őrnagyok közt a követk. gyalogkapitányok: Le-Gay Ferencz, Fürstenwärther b. 36. sz. gyalogezredéből Sivkovich báró 41. sz. gyalogezredéhez; Ritschel János, Bertolotti báró 15. sz. gyalogezredéből, Fürstenwärther báró 36. sz. gyalogezredéhez; Augustin Ferdinand báró, Lajos főhg. 8. sz. gyalogezredéből Schön 49. sz. gyalogezredéhez; Vojnovics György Ferencz Károly főhg. 51. sz. gyalogezredéből, ezredében; Tkalecsevics József báró, a 7. sz. brood-határszéli gyalogezredből, helyben; Weisz Ferencz, a 12iktől a 9dik vadász zászlóalj parancsnokává; Fossard Károly, Vilmos király 26. sz. gyalogezredéből, hadisegéd János cs. kir. főherceg ő fenségénél; Piret báró 27. sz. gyalogezredéből hivatala megtartása mellett; Rüdging Károly a benső ausztriaiától a morva pattantus helyőrségi kerület parancsnokává; Ebner János lovag a mérnöki karból, helyben; Lonaut József, a mérnöki karból, temesvári helyőrnaggya. — Henczky Henrik, ezredes a mérnöki karból az árkaszkár parancsnoka lett. Wanka Manó, Hoehenegg gróf 20. sz. gyalogezredbeli őrnagy az ürességben volt Sternfeld gránátos zászlóalj parancsnoka lett. Callery Edvard, őrnagy 's a 9 parancsnoka a 12. vadász zászlóalj parancsnoka lett. Belási Khuen Henrik gr. alezredes és helyparancsnok Comoban, ferrarai várparancsnokká nevezetett. Hainthali Heymann József, alezredes és ferrarai várparancsnok comoi helyparancsnok lett. Ricsthal Kolb János, nyugalmazott alezredes, a bécsi szállítás-gyűjtés parancsnokává nevezetett. Pfeiffer Ferencz, őrnagy 's a velencei katonai rendőrség parancsnoka, alezredesi címet nyert. Nyugalmaztatottak: ezredes Benko János lovag a 10. sz. 16 banát-határszéli gyalogezredből vezérőrnagy címmel és nyugdíjjal; alezredes: komonkai Korponay

Ferencz a magy. kir. testőrsereg első őrnagya, ezredesi címmel és nyugpénzzel; Kolb Ferencz, Ferencz Károly főhg. 52. sz. gyalogezredbeli őrnagy alezredesi címmel ad honores. Gyalog és lovas kapitányok: Petrás Ferencz a banát-, Macho Béla pedig a cseh pattantus helyőrségi kerületből, őrnagy címmel és nyugpénzzel; Schwarcz Ignác, a mérnöki karból, és Vönecky József, Vilmos porosz király 10. sz. huszárezredéből, őrnagy ranggal ad honores. — Idegen rendjeleket 's legfelsőbb engedelmet azok elfogadására 's viselésére nyertek: Leininger-Westerburg Ágost. gróf altábornok, a mainzi szövetségi vár alkormányzója, a porosz kir. veres sasrend első osztályát. Ungerschütz Wengerszky Edvard gróf, Paumgarten báró 21. sz. gyalogezredbeli ezredes, Károly Ferdinand cs. kir. főherceg kamraelnöke a szardíniai kir. Sz. Móríc és Lázár rend középkeresztjét; Stransky József, a Luccai herceg 24. sz. gyalogezredbeli alezredes; és követk. századosok: Lebzelter Leopold lovag Wasa herceg 60. sz. gyalogezredéből, a luccai hercegi Sz. György rend másod-osztályát; Zaitsek Ferencz a mérnöki karból a belga kir. Leopold rend kiskeresztjét. Lovas kapitányok: Nopcsa Ferencz szardíniai király 5. sz. huszárezredéből a szardíniai Sz. Móríc és Lázár rend kiskeresztjét, továbbá Brezany Károly lovag, Fitzgerald lovag 6. sz. könnyűlovas ezredéből; valamint főhadnaggyok: Kappler Leopold a 2. pattantus ezredéből és Wieser János, Károly főherceg 3. sz. gyalogezredéből, mind hárman az ottoman érdemrendet.

K Ü L F Ö L D.

Szerbia. A török határról, oct. 5kén. A nagy porta azon tudósításoknak, melyeket Szerbiából az ottani forradalomról kapott, úgy látszik — habár csak határozatlan 's bizonytalan jelekből ítélve, — nagyon örvend; 's távol attól, hogy Kiamil pasa és Schekib effendi ügyvivőit kárhoztatná, hálás méltánylásra biztosan számíthatnak, sőt a török kormány rendszerint orgánja a smyrmai lapok diadaléneket mondanak fölötte, 's a szerb eseményeken hangos tetszésüket nyilvánítják. Am de más benyomást tettek e tudósítások a török fővárosban tartózkodó diplomatai testületnél, mely kölesönös bizalmas értekezés után kárhoztató ítéletet mondott felettük.

A török határról oct. 6kán. A Szerbiában most uralkodó párttól elüzlött kormány egyik minisztere, Rajewitsch, ki a zendülés kezdetével minijárt elfogatott, a fölkelteknek Belgrádba költözése után azonnal rendkívüli bizottság elibe állított, mely az általa intézett kormányzást szigorú vizsgálat alá veté. A vizsgálat következtében kimondott ítélet Rajewitsch-et életfogytig Kiupria erősgbeni fogságra bünteté, 's annak azonnali végrehajtásául a mondott várba el is vitetett. — Az ideiglenes kormány minden lépésiben rendkívüli vigyázóságot tanúsít, 's különösen minden idegenre, ki a szerb határokon belép, szorgos 's aggodalmas ügyelettel van. Az uralkodó párt magatartása általában a jövő iránt bizalmatlanságot 's ingatagságot árul el.

Törökország. A szerb trónról elüzlött Mihály fejdelem ügye, úgy látszik, még sem áll olly igen rossz lábón, mikép azt ellenségei 's más párt-érdekektől izgatottak hinni 's elhitetni szeretnék. Az európai öt nagyhatalmasság képviselőiben legalább hathatós pártfogókra talált, kik ezen, 's a szyriai ügy iránt külön tanácskozássra gyülekeztek. Különféle, részben magoknak ellenmondó, de abban még is összhangzó hírek szárnyaltak ekkorig, hogy a szerb mozgalmakat a török udvar, ha nem egyenesen élesztette is, legalább jóváhagyá. Most azonban azon tudósítások szerint, melyeket az öt követ egyenesen Szerbiából kapott, kiviláglik, hogy egyedül a hivatalból letett Izzet Mehemed pasa titkos 's vállalkozó armánykodásának köszönhető, hogy a lazádas kiűrt, és segélyezésének, hogy az olly hihetetlen gyorsasággal célját kivitta. Ezek szerint tehát a török udvar részt nem vón Mihály elüzlésében, sem pedig Georgevics Cserny Sándor megválasztásában. Az öt hatalmasság követei egyetértőleg elhatározták, hogy a letett fejdelem jogait minden kitelhető módon védendik a fényes portánál, 's erőteljesen fognak kikelni a Vuicsics pártja által létesített változtatások ellen. Titoff úr már is lépéseket tón ez iránt Sarim effendinél, de a török miniszter nyilatkozata, mikép Sekib effendi tudósításai szerint a szerb forradalom általános elégtelenségnek volt szülöttje, kielégítő épen nem vala Igeré mindazáltal, hogy a török kormány

szigorú nyomozást intézend, mellynek eredményiről a szükséges felvilágosításokkal együtt az öt hatalom képviselőit tudósítani fogja. Ugy látszik, már is azon hiedelem terjedését akarja a török udvar eszközölni, hogy Sekib effendi félreértvén általános utasítását, magát a szerb forradalom gyámolítására jogosítottának hívé. Azt is beszélék, hogy vád tetetett a portánál Sekib effendi ellen, mintha ő magát Vuicsics pártjától 50,000 darab arannyal megvesztegetette volna. Mellőzve mindezen véleményeket annyi bizonyos, hogy az európai követek egyhangulug abban állapodtak meg: mikép mindent elkövetendek Mihály fejdelem visszahelyezésére. Meglehet, hogy erre nézve még a szerb néphangulat is kedvezővé válik, mert lehetetlen, hogy a Vuicsics párti legujabb kegyetlenkedések, az általános rettegtetési kormányzás szíveket hódítson. A Libanon ügyeire nézve szinte egy értelemben vannak a nagy követek, itt mindazáltal egyelőre csak arra szorítkoznak, hogy a török udvar új rendelkezési ellen erőteljes ovaszt tegyenek, minthogy épen ellenkező történt, mint mit a hatalmasságok indítványozva tanácsoltak. Ennek alapja leginkább abban van, hogy a fen álló viszonyokat élesen sérti a török udvar, ha a londoni indítványt semmi figyelemre sem méltatja.

Konstantinápoly, sept. 27kén. Epillanában, midőn ezeket írom, hirdettet a libanusi kérdés megfajtése van foglalva. Tartalma szerint Essaad saidahí pasa Libanus és Antilibanus kormányzójává nevezetetik. A kormányzó főparancsnoksága alatt két kaimakán, egyik a maroniták, másik a druzok igazgatójául rendeltetik. Omer pasa hivatalából kitétetik, az albaniai katonaság viszzahívatik Szzyriából, 's helyét rendes katonaság váltandja fel. Ezelőtt mintegy fél órával értesült e szép eseményről Bourque-ney ur, 's azóta palotájából minden irányba futkároznak a hírvivők, hihetőleg hogy tisztársait a dolgot tudósítsa. Egy ezen hírvivők közül a kikötőbe sietett, hogy az onnan épen Marseilleba indulni szándékló francia gőzöst, további rendeletig tartóztassa fel. — A sultan említett rendelete által a maroniták és druzok teljes meghódíttatása van kimondva, minden tekintet nélkül azon londoni javaslatra, mely a libanusi viszonyok szabályozását czélozza.

Franciaország. Paris oct. 9kén. A harezi tűz hirtelen 's újra fellobbanása Algir különböző pontjain a közvéleményre nem igen kedvező hatást tón. Hogy annyi fényes győzelem 's hódolattatás után Franciaország a békéhez, 's azzal ember 's pénzáldozati végéhez nem sokkal közelebb áll, azt kiki tudhatja; mindamellett a családásokat a közvélemény sajnosan fogadta. Minthogy pedig fűstbent remény után gyakran ellenkező hibába esik az ember, t. i. könnyen mindent borúszínből lát: annál fogva a J. des Debats igyekszik megmutatni, hogy e háború nem körben forog, 's az eddigi áldozatok hasztalanul nem tetettek. Hasonlítsuk csak össze, ugymond, az 1840ki év első napjait a dolgok jelenállásával, 's tetemes különbséget találunk. Akkor még csak a fók helyekre valánk szorítva, szövetségeseink, 's a belföldi népekkel politikai 's kereskedési összeköttetés nélkül; azóta birtokunk a szárazföldön délfelé 30—40 mérföldnyire terjedt. E déli határvonal 's a tenger közt, 25 mérföldnyi hosszú 's négy-szer olly széles térföldön, minden törzs faj teljes engedelmesség alá vetetett, 's köztük esend és béke uralkodik. A kereskedelmi 's katonai szállítások biztossága, 's több utak készítése általi megkönnyítése szinte annak szóló bizonyosságai, hogy ügyeink most jobb lábón állnak, mint akkor. Hogy Abd-el-kader hatalma véggépen tönkre tetetett, 's hogy neki semmi segédforrása nem marad, ezt a hivatalos tudósítások soha sem állíták; de azért a már elért eredményt megvetni nem kell. Pártolónak nagy része francia alattvalókká tetetett, 's maga a kormányi középpontul kivetett, 's két három évnél tovább küzdeni képes nem leend. — Három négy millióra menő kincse, melyet 8 év alatt, mint korlátlan hatalmú fejdelem gyűjtött, nem kimeríthet. Habár hatalmaskodik is ott, hol francia fegyverekkel nem találkozik, a francia birtok határain belül nyomulni nem bátorodik, 's minden találkozhata gondosan kerül. A J. des Debats tehát az eddigi eredménnyel igen meg van elégedve; 's minthogy az 1840dik előtti hódolttatási kísérleteket számba nem veszi, 's a háború keletkezett csak az említett évtől számítja, úgy hiszi, hogy Franciaország még rövidebb idő alatt éri célját, mint Roma, mellynek hatalmával

ugyanazon ar Firmus 8 évig tőnek tartja. 75,000 ember alapítva hiszi, mellyben Algir nem gazdag.

Paris, vagy egység ummal bevégezen áll. Guizot letet annyival inkább szíven a vetség közti ké hogy a kamrá üssön ki; 's e fergeteg e sze zi, hogy a k szekében meg Thiers — viss ha csak azért feláldozni nem mitva, csak ká elhinni valam a hatalomról. tovább is meg szegődése mé tésül 87000 f cziarsország ké bet akar.

Paris, ség pártolói v nek föl. Ók a egész jelentős zottan ragaszg adására bíras tassék. Mire tetetés? Mir latolgtatása, r nak terjesztés rül, melly rá törvényeinket nak francziák latról, hogy sék, hanem l jedelemre és nak megenge vetség élere got maga kó alakjába fogl stein 's a Har ki: 's Francez kedési szerzők hát nem más németalföldde gát azon szór a Rajnán túl.

A paris angol sorhajj gol tengeri h hogy e hajóv rehanást tes hadi-erőt tek Courier Fran az angol cab kül hogy az voisier' gőző. 's 'Circe' fre sőbbrel' azon is kiszabadit seille-be Art czia királyná pás kashmir véli, hogy a hihetően az venségére uj

Nagy királynénak valót is me ténendik meg seben ő felső si munkálat A vesző clőlérható nem tovább ismét örülne az elveszett net alatt a kamatjának rombolt vag

ugyanezen afrikai földön Jugurtha, Taefarinas és Firmus 8 évig dacoltak. 'S ugyan ezért igen híhe-
tőnek tartja, hogy a Bugeaud ezredes által kivánt
75,000 embert meg fogják adni, 's reményét erre
alapítva hiszi, hogy nem messze van azon időpont,
mellyben Algír Franciaországnak nem terhére, ha-
nem gazdagsága lesz.

Páris, oct. 5kén. A kereskedési szerződés
vagy egyesség berekerzésére az értekezések Belgi-
ummal bevégeztek, 's a szerződés az aláírásra ké-
szzen áll. Guizot ur szerződés által a belga iparüz-
letet annyival több kedvezésben osztogatá, minél
inkább szíven fekdött hogy a Belgium és német vámszö-
vetség közti közeledést, meggátolja. Alig remélhető,
hogy a kamarák itélete e szerződés fölött kedvezőleg
üssön ki; 's e szerint a kabinet feje fölött keletkező
fergeteg e szerződéssel még növekszik. Guizot ur ér-
zi, hogy a közelebbi ülések alkalmával miniszteri
székében meg nem maradhat; 's legalább — mikint
Thiers — vissza lépésének oly szint akar adni, mint-
ha csak azért lépne vissza, mivel politikai nézetét
feláldozni nem akarja. E tactica nincs rosszul szá-
mítva, csak kár, hogy neki is szint oly kevésé fogják
elhinni valamint Thiersnek, hogy önkint mondott le
a hatalomról, ha reménye volna, hogy, a kormányt
tovább is megtarthatja. — Duprez a nagy operához
szegődése még nem újított meg. Ő évenkénti fize-
tésül 87000 francot húz, és így többet mint Fran-
ciaország két marsalja; — 's ő még ennél is töb-
bet akar.

Páris, oct. 10kén. A belgiummal vámszövet-
ség pártolói végszándékukkal mindig világosabban lép-
nek föl. Ők azt hiszik, miszerint csak az ügyet kell
egész jelentőségében szem elé állítani, 's hozzá hatá-
rozottan ragaszkodni, hogy Franciaország annak elfo-
gadására bírassék, 's a külföld beleszólása elhallgat-
tassék. Mire való, ugymond, a Revue de Paris, itt a
tettetés? Mire való iparüzletünk különböző ágának
latogatása, midőn Franciaország ereje 's hatalmá-
nak terjesztéséről van szó, azon számíthatlan haszon-
ról, mely ránk háromlik, ha Belgium kereskedési
törvényeinket, befolyásunkat elfogadja. — a belgák-
nak francziákkal összeolvastásáról, 's azon gond-
latról, hogy a vámszövetségnek necsak határ vonas-
sék, hanem létesüljön oly egyesség, mely azzal ter-
jedelemre és sulyra mérközhesék. „Mi Poroszország-
nak megengedtük, folytatja tovább, midőn a vámszö-
vetség élére állott, hogy az egész déli német orszá-
got maga körébe vonja 's gazdasági törvényeinek
alakjába foglalja, jelenleg halóját Hannover, Hol-
stein 's a Hansa városok 's Németalföldre terjeszti
ki: 's Franciaország ovakodjék Belgiummal keres-
kedési szerződésre lépni? Franciaország feladata te-
hát nem más, mint Belgiummal teljes egyesülés, 's
németalfölddeli szerződésre lépés: csak így teheti ma-
gát azon szörnnyű központossítással súlygyenybe, mely
a Rajnán túl ellene keletkezik.

A parisi sajtó azon londoni hírré, hogy újra 10
angol sorhajó van készülöben, figyelmét ismét az an-
gol tengeri hadierőre fordítá, 's nem akarja hinni,
hogy e hajók a chinai vizekre rendelvék. Már szem-
rehányást tesz Guizot urnak, hogy a francia hajó-
hadi-erőt tekintély-parancsoló karban nem tartja. A
Courrier Français e fegyveres erő kiállításában csak
az angol cabinet ovatossági intézkedését látja, a nél-
kül hogy az valaki ellen volna irányozva. — „La-
voisier' gőzös Tunisból visszautaztatban Ajaccionál,
's „Circe' fregat Jamaica partjain elsülyedtek. Az el-
sőbbbről azonban a legénység, a „Circe' pedig maga
is kiszabadított. — Oct. 4kén érkezett meg Mar-
seille-be Artim bey Mehemed Ali követe, ki a Fran-
cia királynak S telivér arab lovat, 's számos pom-
pás kashmir shawl viszen urától. A National azt
véli, hogy a pasának bizonyosan valami célja van,
híhetően az 1840ben leomlott épületet szeretné még
vénségére újra felépíteni.

Nagybritannia. London oct. 7kén. Victoria
királynének szándéka van a jövő évben irlandi alatt-
valóit is meglátogatni, mi híhetőleg tavaszkor tör-
ténendik meg. — A.M.Post szerint Powerscourt-hou-
seben ő felsége illő elfogadására már némi szépíté-
si munkálatokhoz is kezdettek.

A veszteglő gyármunkások lázadásának, mikint
előrelátható volt, az éhség véget vetett; öt héti-
g 's nem tovább állhatták ki a sarat. A munkások most
ismét örülnek, hogy kenyérre pénzt kereshetnek. Ha
az elveszett munkadíjak, a gyárosoknak munkaszü-
net alatt a gyároknak jövedelmellenül hevert tökéik
kamatjának 's tiszta nyereségöknek vesztesége, a szét-
rombolt vagyon értéke, 's a esendet helyreállító fegy-

veres erőnek tartása mind számításba vétetnek, az
illető vidékek kárát legalább is 2 millió ft. stre te-
hetni. — Egyébiránt bár ezuttal a nyugtalankodók
lecsendesítvék, a bajnak alapja orvosolva nincs, 's
ha a pénztárok ismét telve, 's a történetek annyira
mennyre feledve lesznek, illy események újra elő
fordulhatnak. Más célja a lázadásnak nem volt,
mint a mestereket díj-felemelésre kényszeríteni: esz-
közül szenvedőleg ellenállást használtak; 's bár a
turnoutok mind mestereik, mind a status ellen nagy
elkeseredést nyilvánítottak: lent már magánál az el-
lenállási eszköznél fogva a nyugtalanság ideje a mun-
kások által más felőlől szerezhető élelemszerekre
volt szorítva. E mozgalmat politikai célra használ-
ni, 's meghoszabítani, a később hozzá csatlakozott
chartismus tehetlen volt. Mindamellet igaz, hogy a
chartismus elvei a turnoutok nagy részénél tetszésre
találtak. Ha a legközelebbi tapasztalás hasonló me-
rényről elriasztá őket, jövőre politikai izgatást ki-
sértének meg. — A toryk is jeles, bár már általá-
nosan ismert tanítást vonhattak el az utolsó esemé-
nyekből, azt t. i. hogy az egész közép osztály mind-
dig készen áll segélyökre, valahányszor az alsó osz-
tály a köz esend háborítását kísérti meg. — A char-
tismus eddig mindig az alsó osztályok közt tartózkod-
ott. Egyes folyónyelvű észtehetségek emelkedtek 's
vezérekké lőnek, 's nagyra vágyásuk egész célja
oda irányult, hogy a népek felolvasásokat tartának,
vagy népszeau iratokat árultak, vagy is politikailag
izgattak, cél nélkül. A chartisták további számos
töredékre oszlanak; mellyek közt legnagyobb az,
melly a chartista elveket meghatározza, a nélkül,
hogy valamit tenne; egy másik munkás töredék az,
mellynek élén nem annyira O' Connor, mint a neki
elibe tett Leach áll, O'Connorfele-iratok árulója Man-
chesterben; ez számlál mintegy 40,000 meglehetősen
rendezett tagot. Az utolsó párt fejei most minnyájan
résztint pörbe vannak fogva, résztint börtönbe zárva.

Az october 9kai vezérlapok, lord Ellenborough
indiai politikája feletti vitákkal telvék. A „Chronicle“
kérdésbe teszi az újabb hír után, — miszerint az
angol seregek Kabul felé nyomulnak — mi az oka
hogy a kitakarodás melletti egyetlen ok, t. i. hogy
azt a foglyok biztossága kívánja, elenyészett; és
pedig Ellenborough az ellenség földét valósággal oda
hagyta volna, ha angolországból még idején ellen-
kező parancsot nem kap vala. A Times azt állítja
ez ellenében, hogy a főkormányzó terveit oly titokban
tartá, 's a történeteket még most is oly homályos bo-
ritja, hogy azok fölött Angolországban vitakozni le-
hetlen. A „Sun“ a chinai munkálatoknál késedelmet
kárhözhatja leginkább.

Angliában köztudomás szerint, még tömérdek
czigány találtatik, kiknek száma statistica adatok
szerint 19—40 ezerig terjed, 's kik saját czimzetes
választott király alatt élnek. Több törzsfajra oszla-
nak, mellyek közt a Lee-ek Stanley-ek, Cooper-ek
legkitünőbbek. Minap New Forest Hampshireben,
Boltons Bench nevű helységben, némi fontos status-
ügy intéztetett el e czigány hatalmasságtul, t. i. egy
tag, még pedig egy Lee-tag a közönségből kivette-
tt. A „Times“ e jelenetet következőleg beszéli el.
A bűnös, egy szép fiatal férfi, a kör közepére állít-
táték, mellyet a király 's a családők képezének. E
kört egy másik a népesség férfi részéből álló, fogá
körüli, kiknek hátuk mögött az asszonyok 's gyer-
mekek állának. A király egy kilenczven éves tiszte-
letre méltó agastyán, czigány nyelven a bűnshöz
élénk hosszú beszédet tartá. Vétékét csak magok a
czigányok tudták, de hogy sulyos vétek volt, onnan
következtethetni, mivel illy büntetés neme csak igen
ritka. Miután a czigány király beszédét elvégzé, an-
gol nyelven is elmondá, hogy ezen Lee Jakab a tár-
saságból kiüzetik; azután az elíteltet arczon pöke,
's a hármak kör utczakint nyílt meg, 's a bűnös a
czigányok pálczaverésége közt elhagyá a helyet. Az
egész jelenet egy agg cserfa alatt, nagyszerű tekin-
tetel birt.

L o n d o n oct. 7kén. Az anti-cornlaw-league
(gabnatörvény elleni társulat) fényesen kezdé meg
táborozását, t. i. Cleveland hggeli levélváltással, ki
egykor buzgó whig volt, most pedig az elkesere-
désig tory. Az első levél, mellyet Wilson ur az e-
gyesület elnöke a herezeghez intézett, szörnnyű ga-
rázda volt. A League e lépéssel célját érte, melly
nem más mint figyelemébreztetés volt. Mert azon buz-
góság mellett, mellyel Angolországban kiki közvet-
len foglalkozása után lát, 's a jelen olesó kenyér
idején a közfigyelmet máskint nem könnyű lett volna
e törvényre fordítani.

Spanyolország. Madrid, oct. 5én. Az
egész miniszteriumtól aláirt, 's a kormányzónak fel-
terjesztett tudósítás szerint, a jövő évi köz-költség-
vetés, a kincstár jelen állapota, valamint lényeges
alkotmányos törvények hozatala multhatlanul megki-
vánják, hogy a senatorok és követek, kik a hoszas,
's csak nem régen berekesztett ülések fáradsámtól
honokban magokat ki sem nyugvák, ismét egybe-
gyűljenek. Minek következtében legfelsőbb rendelet
által a Cortes nov. 4kére hivatik össze.

Olaszország. P a l e r m o sept. 29kén. Az
angol gyárműveken a két Szicilia országokban létező
bevíteli vám száztól 15tel alábbszállított. Hogy
Nagybritannia részéről mi viszonyosan milly kedvezést
nyertünk, még eddig nincs tudomásunkra; kétségki-
vül ott is a mi terményeinket terhelő magas vám
alábbszállított, mi valóban pangó kereskedésünkre
's hajózásunkra nagyon kívánatos volna. Sziciliában,
hol eddig a könyvnyomtatás szomorú állapotban volt,
új 's örvendetes jelenet az S. Elia Gela hgtől felállít-
ott, Stabilimento Empedocle' név alatt felállított könyv-
nyomtató intézet, mellyhez réznyomó és metsző inté-
zet is van csatolva.

Németország. M a j n a m e l l ő l oct. 2kán.
Az amerikai új vámszabály általában igen káros ha-
tású a német kereskedésre. Korábban több német
terményekre épen semmi vám sem volt vetve, most
legtöbbré száztól 25—50 vám van határozva. Kül-
önösen terhelve vannak a bor, vászon-gyapjú-pamut-
's félselyemárúk. — Ugy hírlík, hogy Amerika ré-
széről új alkudozásokat szándékoznak tenni Berlin-
ben. Ohajtandó volna, hogy mindkét részről méltányos
és okos engedmények tetessenek.

Dánország. K o p e n h a g a oct. 3kán.
Azon kérdésre, vajjon a kisebbségben maradt rész-
nek megengedtesék e nézeteit a királynak benyuj-
tandó kérelemlevélben felterjeszteni? a kormány a
roeskilde-i rendeknek egy törvényjavaslatot terjesz-
tett elő. A bizottság tárgyalata terjedelmesen fejte-
geti, milly eredménye lenne annak, ha a törvény-
javaslat értelme szerint, még a legesekélyebb kis
számnak is megengedtetnék nézeteit érvényessé tenni;
a rendek ennél fogva kétségkívül a javaslat ellen nyi-
latkoznának.

Görögország. A t h e n, sept. 28. Hir sze-
rint itt miniszter-változás lesz. Pénzügyi miniszter-
nek Theocharis statustanácsost, kinek kezei közt
már egy izben volt ezen tárcza; belügyi miniszternek
Paikos statustanácsost, vagy Drosso Manzolist
mondják kijelöltnek. — Az itt tartózkodó angol
szem-és fülörvos Napler dr. sürgetésére a szembe-
tegek számára kórház fog ugyanitt felállítani. E
célra már 20,000 drachmát irtak alá; az aláírtak
közt Otto király 8000 's Napler dr. maga szin-
te 8000 dr. ajánlattal áll.

Vegyes közlések.

— A spanyolországi pénztözsérek most hajlan-
dók a kormánynak pénzt kölcsönözni, de föltételeik
szörnnyű nyomasztók, némelylekí szinte szemtelenek
is, mert ezen urak a korábbi tékozló rendszer nyo-
mán szeretnének haladni, melly egyedül nekik haj-
tott tetemes hasznot, mialatt a kincstár kimerült.

— Joinville és Aumale francia kir. hgek útjok-
ra indultak, — Gibraltarig együtt mennek Belle
Paule fregaton, — ott elválván Aumale Algirba út-
zik, Joinville pedig a Senegal felé veszi útját, hon-
nan Délamerikába szándékozik.

— Mária Christina volt spanyol királyné's ex-
kormányzó oct. 10kén Malmaison falusi jószágá-
ból Párisba ment, hol számos spanyol kiköltözött
tisztelkedék neki, — közöttük: Martinez de la Ro-
sa, O' Donnell, San Carlo hg. Jelen voltak a fran-
cia királyné, Nemours és Clementine herczeg-
nök is.

— Brüsszelben francia rőpirat jelent meg, melly
a szerb forradalom által létesített változások mellet
határozottan nyilatkozik, 's feltünőleg orosz szem-
pontból van írva.

Legujabb.

B e c s b ő l Oct. 20d. írják: „Az ausztriai had-
hajó „Bellona“, mellyben ő cs. kir. Fensége Fridrik
főhg. nyugati utazását tevő, köd miatt utat téveszt-
ve, a hollandi partokon teljes törést szenvedett 11.
tiszti és 149 közkatona megszabadított. Rajta volt-é,
vagy sem a főhg.? még nem tudatik. „Bellona“ épen
Skócziába vitorlázott.

Szerkesztő: S z e n v e y J ó z s e f.

HIVATALOS JELENTÉSEK.

Csődök.

37677. Vác városának tanácsa Vég Mihály ottani lakos és szürszabómester tömege ellen csödpör felvételére folyó évi december 13-ikát tüzvén ki határnapul, tömeggondnoknak Guba Antal ottani tanácsnokot, perügyelőnek pedig Suhajda János ügyvédet nevezte ki. Költ Míndszent hó 11én 1842. 1-3

36366. Zám b o n i R u d o l f szombathelyi vasáros értékekben megbukván, csödpörének felvételére 1842. évi december 17-ike tüzetett ki, 's perügyelővé Hettyei István, tömeggondnokká pedig Kiezlingstein Imre neveztetett. Miis Vas vármegye felírása következtében kihirdetés végett ezennel megíratik. Költ Míndszent hó 4én 1842. 1-3

36385. Kassa városa tanácsa jelentése következtében szokott kihirdetés végett megíratik: hogy néhai Major szky Ferenc özvegye született P a c o v s z k y M á r i a ellen csödület rendeltetett, 's az illető hitelezők megjelenésére f. é. december 12-ik napja határidőül kitűzetett, egyszermind ideigleni tömeggondnoknak Szász Ignác, perügyelőnek pedig Dobay Lajos tiszti főügyész nevezettek. Költ Míndszent hó 4. 1842. 1-3

36815. Vasmege jelentése szerint, Német-Szent-Mihálon (Gospetersdorf) lakozó L ó r i n c z P á l vasáros hitelezői csödületének határnapja 1842. évi december 14-re tüztvén ki, perügyelőül Hettyey István, tömeggondnokká pedig Hrabovszky János rendeltetett. Költ Míndszent hó 4én 1842. 1-3

36816. Bihar vármegye törvényszéke M á t é G e r g e l y ügyvéd ellen önként elismert fizetési tehetetlensége miatt csödületet határozván, 's az illető hitelezők megjelenésére f. é. december 5-ikét határidőül kitűztvén: perügyelővé Lázár Mihály tiszti ügyvéd, tömeggondnokká pedig v. olaszi kereskedő P o y n á r S á n d o r nevezettek. Költ Míndszent hó 4én 1842. 1-3

36317. Bihar vármegye törvényszéke szalontai postamester V e r n e r A n t a l ellen, fizetési tehetetlenségét felfedező hitelezői folyamodására csödületet határozván, 's a hitelezők összejeveteléről f. é. december 5-ik határnapul kitűztvén, perügyelővé Kovács János tiszti ügyvéd, ideigleni tömeggondnokká pedig nemes Lovassy Mihály nevezettek. Költ Míndszent hó 4. 1842. 1-3

37080. Szabolcs vármegye törvényszéke néhai E r ő s G á b o r főhadnagy tömege ellen csödületet rendelvén, a hitelezők megjelenésére folyó évi december 16-ik napját tüzte ki határnapul; tömeggondnokká Péchy László főszolgabíró, perügyelővé pedig Gergelyffy János ügyvéd nevezettek ki. Költ Míndszent hó 4. 1842. 1-3

36367. Miután R a d ó c z y S e b e s t é n y pesti papirkereskedő fizetési tehetetlenségét bejelentette, hitelezőinek csödülete 1842. évi november 28-ia rendel-

tetett: — miis Pest városa tanácsának felírása folytában szokott kihirdetés végett olly hozzáadással adatik tudatult: hogy perügyelőül Feigel Ferenc hitessüggyvéd neveztetett ki. Költ Míndszent hó 4én 1842. 2-3

36368. Vagyonában megbukott özvegy B ö h m született H a r a s z t y T e r e z hitelezői csödületének határnapja Pest városa részéről 1842. évi november 30-ia tüztvén ki, perügyelőül Ráth Károly hitessüggyvéd neveztetett. Költ Míndszent hó 4-ik napján 1842. 2-3

37096. Somogy vármegyei Igal mezővárosból megszökött T ó t h I s t v á n mérszárosnak tömege ellen a csödület elhatározatván, hitelezői megjelenésére 1842. évi november 14-ke rendeltetett, 's tömeggondnokká Pshiek János uradalmi magtárnok, perügyelővé pedig Molnárffy Ferenc hitessüggyvéd neveztetett. Költ Míndszent hó 11én 1842. 2-3

37097. Vagyonbukott martzali azztalos H i k a d e J a k a b ellen csödület rendeltetvén, az illető hitelezők összejevetelére 1842. évi november 14-ke tüzetett ki, és Somogy vármegye felírása következtében szokott közhírrétel végett olly hozzáadással tudósítatik: hogy tömeggondnokká Melhardt Antal, perügyelővé pedig T e v e l y E l e k hitessüggyvéd neveztetett. Költ Míndszent hó 11én 1842. 2-3

37098. Lengyel S á m u e l kéthelyi kereskedő hitelezői csödületének határnapja, Somogy vármegye törvényszékének felírása szerint 1842. évi november 14-re tüztvén, 's tömeggondnokká H a r d e l l e P é t e r nyugalmazott számtartó, perügyelővé pedig P á b y J á n o s hitessüggyvéd választatott. Költ Míndszent hó 11. 1842. 2-3

37294. Vagyonbukott 's titkon ellant zalabéri festő V i l h e l m K á r o l y, és neje D o m j á n T e r e z hitelezői csödületének határnapja 1842. évi november 29-re tüztvén, 's perügyelőnek Szabó S á m u e l hitessüggyvéd, tömeggondnoknak pedig G o m b á s L á s z l ó számtartó neveztetvén; ugyanez Zala vármegye törvényszékének felírása következtében kihirdetés végett olly hozzáadással adatik tudatult: hogy a fennevezett Vilhelm Károlyt és nőjét feltalálatusuk esetére az érintett megyéhez utasítás-sa. Költ Míndszent hó 11én 1842. 2-3

36386. Pest vármegye polgári törvényszéke által vagyonában fogyatkozott B u z a l k a J á n o s n é született C s e s z n a k T h e r e z i a hitelezőinek csödületére folyó e. n o v e m b e r 12-ikére kitűztött határidő kihirdetés végett azon megjegyzéssel adatik tudatult: hogy ideigleni tömeggondnokul D é r J á n o s uradalmi számtartó, perügyelőül pedig B e r e z n y I s t v á n hitessüggyvéd neveztetett. Költ Míndszent hó 4én 1842. 3-3

35286. Zala vármegye törvényszéke vári S z a b ó S á m u e l tihanyi reform. lelkész hitelezői csödületének határnapját 1842. évi november 12-ikére tüztvén ki,

perügyelőnek Szabó Sám. ügyész, tömeggondnokul pedig Eőssy Ig. esküdtet nevezte. Költ sz. Mihály hó 28. 1842. 3-3

Csödszüntetés.

36369. H a e c k l L a j o s pesti szabómester hitelezőivel barátságosan megegyezvén, az ellene rendelt csödület Pest városa tanácsának felírása szerint, meg szüntetett. — Miis f. é. július 12-ken 26461. sz. a. kel körlevél folytában kihirdetés végett ezennel tudtatadatik. Költ Míndszent hó 4én 1842. 2-3

Váltótörvényszéki edezés.

7431. 1842. M o t e s i c z k y F e r e n c z panaszlott tartozkodási helye nem tudatván, a Váltótörvény II. rész 214-ik §-a értelmében neki a pesti Váltótörvényszék előtt asi Markovich Péter által ellene támasztott 800 pengő forintnyi váltóüggyben tárgyalás végetti megjelenésre folyó évi november 23-ik napjának reggeli 9 órája ezennel kitűzetik. Költ Pesten a királyi első bíróságu Váltótörvényszék 1842. évi october 10-iken tartott üléséből. 2-3

Váltótörvényszéki hirdetmény.

745. Debreczeni lakos B a r t a S u s a n n a özvegy K i r á l y M i h á l y n é asszonynak szamosujvári kereskedő G a j z á g o I z s á k alperes ellen indított váltóperében folyó évi június 9-én 406-ik sz. alatt költ idézési végzés alperesnek törvényszabta uton megküldetvén, miután folyó hó 6-ig mint tárgyalásra kitűztött határnapig töle válasz nem érkezett, nevezett G a j z á g o I z s á k n a k ezen e. b. Váltótörvényszék előtti megjelenésre a váltótörvény-könyv II. r. 213-ik §-hoz képest folyó évi december 29-ik napjának reggeli 9 órája tüztvén ki, e határnapra ezennel idéztetik. Költ a debreczeni kir. Váltótörvényszéknek 1842. évi october 10. tartott üléséből. S i m o n f f y S á m u e l hitessüggyző. 1-3

37663. Néhai S t a n i s z l a v l e v i t z J á n o s állítólag pestvárosi származású görög nem egyesült szertartású képiró Romában az evangélikusoknak Caprino hegyen létező kórházában, folyó 1842. évi januar 24-iken meghalozott, némelly — ezen kórház rendszabályai szerint, annak tulajdonába átment ruházaton, és más kevés vagyonán kívül csak rajzolatokkal, 's földképekkel telt nyakbót hagyván maga után.

E felől rokonai olly felszólítás mellett tudósítatnak, hogy az elhunyt eltakarítására fordított 16 romai tallérnyi költségeket térítsék meg, és a rendelkezéseik alá tartozó, 's jelenleg a romai sz. szék melletti cs. kir. követségnél létező rajzolatok 's földképek iránti nyilatkozatokat illető hatóságoknak nyujtsák be.

A királyi magyar Helytőtanács kiadóhivatala által, költ Budán october 11én 1842. 3-3

Előfizetés GARAY JÁNOS' VERSEIRE.

Dísz-kiadás. Finom velin. kir. Sréten, legalább 20 nyomt. iv. Tíz éve körülbelől, mióta lyrai munkáim több hazai zsebkönyveink 's belletriai lapjainkban szétszórva a t. ez. közönség kezében vannak, érdemesnek tartja-e a magyar szép világ munkáimnak a nemét még egyszer 's pedig lehető egészsze olvaszva is birni: azon szíves határozatától függend, mellyel e felszólításomat pártolandja, vagy visszavetendi, — a lépést, úgy hiszem, legalább megkísértenem lehetett.

Tisztelettel értesítem tehát a két haza t. ez. olvasó közönségét, hogy a mai naptól november végéig bejárólly lyrai verseimre előfizetést nyitottam. A gyűjtemény 200-nál több darabot, köztök egy ötöde egészen új 's általában mintegy 100 szerelmi dalt 's néhány 60 balladát 's románczot foglalván magában, legalább 20 iv legnagyobb királyrétben, finom velinen a kir. egyetem egészen új betűivel bizonyára egyike leend költségesebb 's szebb kiadásainknak, — 's ha az előfizetési gyámolítások idején beérkeznek, a munka, minthogy jelen pillanatban felől több készen van, már a novemberi vásárba is kiadathatik.

Az előfizetés 2 azaz két forint pengőben.

Előfizetheti Pesten alulirtánál 's Heckenaszt ur könyvkereskedésében; Erdélyben t. Mchcs Sámuel urnál az Erdélyi Híradó szerkesztőjénél.

Költ Pesten, october 15-iken 1842. (Leopoldutca 189-ik számú Rottenbiller ház 2-ik emeletében.

Minthogy a pesti magyar kereskedelmi bank rendszabályainak 26-ik czikke szerint, a részvények első részletének befizetése után három hónap múlva, a második részlet lefizetendő, és ezen határidő f. hónap végével beáll: ezen második befizetésre — melly a részvény összeg egy ötödével azaz minden részvényre 100 pfrtot számítva történendik — a határidő november 1-től 24-ig határozva lévén: minden részvényes urak, kik az első részletet már

lefizették felszólítatnak, hogy fennevezett idő alatt a második részletet, szokott belépti-jegyek iránt, a bank hivatalában letegyék. Költ Pesten 1842-ki october 11-én tartott pesti magyar kereskedelmi bank ideiglenes igazgatóság üléséből. 3-3

Heckenaszt Gusztáv pesti könyvkereskedőnél kapható: Levelek Németfönből

Irta M é r e y K á r o l y Srét Pesten 1842. Füzve 1 fr. 20 kr. pengőben.

Árverési hirdetés.

Herezberg Henrich bieliezi nagykereskedő részére a fömög hétszemélyes tábla által is mint legfelsőbb Váltótörvényszéktől megítél 50000 p. forint 's törvényes járuléki kielégítése erejeig b. Eötvös Ignác 's hitese b. Lilien Anna ellen az Ercsi uradalombani ingóságokból legközelebb october 13-ia kihirdetett árverés erőszakkal meggátoltatván.

Miután a pesti kir. e. b. t. Váltótörvényszéknek f. e. october 18-olli felszólítására ns Fejérmegye f. e. october 19-ken szükséges hatalomkard a váltójog II rész 143 §-a értelmében kirendelt.

A fentebbi árverés folytatására f. e. october 27-ik 's több utána követk. napjai ezennel kitűzetnek olly figyelemzettel, hogy az ár-

verés most már K a r h a t a l o m m a l 's misdenesetre meg fog tartatni. És pedig a kített somma 's járuléki erejeig tisztabuzza 2075 p. méro, árpa 5200 pozs. méro, zab 13850 pozs. méro, 5 mazsa esparcette mag, 5 mazsa luczerna mag, 1240 szekerre való takarmány, szána, here, 's vetett neműek, őszi és tavaszi szalma, anya és toklju-birka 3270, kos 45 db, ökör 8, ló 4, csikók 3 és 4 évesek 6 db, svajczi bika 4, svajczi tehén 1, két éves borjú 22 db, el fognak a többet ígérőnek készfizeset mellett adatni. Az árverés kezdődik Ercsiben regg. 9 órakor, mire a venni szándékozók meghivatnak. Költ Sz. Fejérváron oct. 20. 1842. V é g h e l i u s S i g m o n d t. Fejér vgye főszbirája, mint kiküldött végrehajtó. 1-2

Telek-eladás.

Sz. kir. Buda főváros tanácsa részéről közhírré tétetik: hogy Sas-hegyen (Adlerberg) fekvő 53 hold telek f. e. november 7-én a kebelbéli telekbírói hivatalban tartandó árverés útján a többet ígérőnek el fog adatni. — Mire nézve a venni kívánók ez árverés végett a fentebb érintett hivatalban délelőtti 9 órakor megjelenvén, a megkívántató feltételeket — időközben a kebelbéli városi számvévhivatalban megtekintthetik. Budán oct. 18. 1842. 2-3

Árverési jelentés.

Folyó hó 27-én a József piaczon nagyméltóságú idősb Almásy József ur ó exca házánál, és ugyanazon csödtömegehez tartozó mintegy két ezer néhány száz kötetből álló könyvek, — árverés útján a többet ígérőnek készpénz fizetés mellett el fognak adatni. A könyvek jegyzéke megtekinthető Geibel könyvárus urnál és a tulajdon házában lévő írószobában. Költ Pesten oct. 17. 1842. V o d i a n e r S á m u e l J. tömeggondnok. 2-2

2 vagy 3000 db fiatal tartani való jóféle ürü kerestetik a legközelebbi biztosítás mellett hitelbe 2 vagy több évre. — Bővebb felvilágosítást ad Miskolczon Lichtenstein József kereskedő. 2-3

Gabonaár, váltó garasokban.

	Tisztabuzza	Közteszer	Rozs	Árpa	Zab	Kukoricza	Kéles
Pesten 1842. oct. 21-én (pesti méro)	145-165	110-125	95-103	80-85	60-65	92-100	—
Szegeden — „ 16. (pozs. méro)	65-70	— 55	—	35-40	35-40	— 50	55-60
Komáromban — „ 15k.	105-112	87-95	74-80	62-70	42-48	75-76	—
Uj-Bécsén — „ 14k.	73-90	— 70	—	33-35	33-35	— 30	—
Baján — „ 12k.	77-90	64-75	—	60-44	45-31	— 47	43
Nagyszombatban — „ 18k.	103-112	—	76-79	65-68	48-51	—	—
Győrött — „ 15k.	95-110	—	74-76	64-66	40-42	70-80	—
Pozsonyban — „ 18k.	100-120	—	81-90	71-76	52-56	— 88	—
Bécsben — „ 8k.	130-155	—	89-105	84-95	70-84	110-115	—
Mosonyban — „ 10k.	98-122	—	80-86	64-72	45-48	88-96	—
Temesvárott — „ 1k.	67-80	— 53	—	40	— 32	— 32	—
Sopronyban — „ 14k.	118-135	—	85-92	83-86	55-58	85-110	—
Besztercebányán — „ 15k.	120-132	—	82-94	64-74	42-44	86-90	—
Miskolczon — sept. 24k.	78-80	60-65	—	38-42	23-25	—	—

Pénzkelet.

Bécs, oct. 18án 1842.

	p. pénz
5 pcent statuskötelezv középára	109 1/10
4 pcent „ „ „ „ „	100 1/4
3 pcent „ „ „ „ „	76 1/2
1834ki statuskölesön (500 frt)	—
1839ki „ „ „ „ „ (250 frt)	—
1839ki „ „ „ „ „ (50 frt)	—
Bécsi statusbank köt. 2 1/2 pcent	—
„ „ „ „ „ 2 „ „	—
Bankrészvények darabja	—

Dunaviz-allás.
Budán oct. 21-ken regg. 4 2/2 0/0 0 fölött.

Tulajdonos: Borsos Márton. — Nyomtatja Trattner-Károlyi uriuteza 453.

Megjelenik e p...
Lap minden hét...
Hivatalos tudós...
den hirdetésmé...
kra.

Nem-rendes...
börmei

MAGYAROR...
bizottságok és...
vasut botrányos...
hangsz egyesül...
Nyilatkozás a P...
Hírlap szerkesz...
követelés. Tudó...
séről. — Nyilat...
plényből (a sz...
Magyar partvid...
Külföld. 3

Franciaors...
reszkedési szerz...
zotnak a keresk...
eismus Oroszors...
kent állapítja. —
Betegségek. Fri...
Németalföld...
rika (Békeköté...
delet.) Thiers...
Hivatalos

Ma...
Sánta Ist...
ujvári tanítová

S. Pat...
a haza, külön...
tünköklő, nyá...
közönségesen...
nincs többé! —
nek 24 évi t...
napon tartott...
bevezgett meg...
körülből számo...
Zsarnay Imre...
szentírásbeli s...
tok! — igen j...
is minden önz...
dozattal vezér...
nagy gondokk...
nek a mult...
az érdemeket...
gyeime eebb...
kévé, majd cs...
den jó hazaf...
vallását az eg...
iránti tántorit...
tet jellemző; —
— Benne kor...
's ritka értelm...
's erkölcsiség...
Bihar egyik n...
sergik kora gy...
röl, különöse...
érdemiről tisz...
na asszony ö...
Nincs senki, k...
tanácsost, hog...
nek méltó ke...
nagy tettei ma...
minden jobb...
— 's béke vir...
Gottha...
f. hó 14d. m...
Gyászolják ö...
gyöngéden sze...
lelki barátot...
munkásságu t...
minden óráját...
ügyeinek. A b

Hitreb...
A „Pes...
Majoratusok...
telimet tárgya...
körüli vita f...
a Pesti Hírlap...
nem szándék...
is figyelemre...
buli fontolása...
is az egyes...
vitakozás ált...
doznak a balv...
mest terek vi...
szándékom 's...
is annyi öntud...
zöje, ki, hirl...
felé a birtok...
diadalt (?) ö...
gannak azon...
mellyek ügy...
nem annyira...
mint a polit...